

TARİFENİN YORUMU İLE İLGİLİ GENEL KURALLAR

§

SET EŞYA TARİFE SINIFLANDIRMA REHBERİ

Ali ALGAN
Muayene Memuru

Eylül 2026 -1

Türk Gümrük Tarife Cetvelinde uluslararası ticarete konu olan eşyalar bölüm, fasıl ve tali fasıllar halinde sınıflandırılmış ve sistematik olarak tanımlanmışlardır. Pozisyon metinleri eşyaları mümkün olduğunca sistematik olarak tanımlamaktadırlar. Ancak uluslararası ticarete konu olan eşyanın çok olması ve gün geçtikçe çeşitliliğin artması nedeniyle tüm eşyaların pozisyon metinlerinde ismen belirtilmesi mümkün bulunmamaktadır. Sınıflandırma sisteminin sağlıklı olabilmesi her bir eşyanın bir tek pozisyon veya alt pozisyon içinde gösterilebilmesine bağlıdır. Yani eşyanın sınıflandırılmasında her uygulayıcı aynı eşya aynı tarife pozisyonu tespit edebilmelidir. Bu nedenle, tarife pozisyonlarının tek başına veya diğer pozisyonlarla ilişkileri ile nasıl yorumlanacağını düzenleyen bir dizi yorum kuralı bulunmaktadır. Bu kurallara **Genel Yorum Kuralları** denilmektedir. Genel yorum kurallarının amacı; Türk Gümrük Tarife Cetvelinin yeknesak ve doğru uygulanmasını sağlamak ve TGTC' nin yorumlanmasına ilişkin kuralları düzenlemektedir. Tüm sınıflandırma kararları bu kuralların uygulanması ile yapılmalıdır.

6 adet yorum kuralı bulunmaktadır. Yorum kurallarından 1. ve 5. kurallar sınıflandırmada ilk dört rakamlı kodlar (tarife pozisyonu) düzeyinde sınıflandırmayı düzenlerken, 6 no' lu kural ilk altı rakamlı kodlar (tarife alt pozisyonu) ve daha ileri düzeydeki açılımlar seviyesinde sınıflandırmayı düzenlemektedir. 1 ila 4. yorum kuralları hiyerarşik sıralamaya göre uygulanır.

GENEL YORUM KURALI 1

Genel Yorum Kuralı 1, tarife sınıflandırma sisteminin temelini oluşturan ve sınıflandırma incelemesinin hukuki yönünü belirleyen hükümdür. Bu kural, bölüm, fasıl ve tali fasıl başlıklarının yol gösterici işlevi ile pozisyon metinleri ve ilgili bölüm veya fasıl notlarının hukuki etkisini birbirinden ayırır. Böylece eşyanın tarifedeki yerinin, başlıklardaki genel ifadelerden veya ticari adlandırmalardan hareketle değil, uygulanabilir pozisyon metinleri ve yasal notlar esas alınarak belirlenmesini sağlar. Sonraki yorum kurallarına başvurulması da bu metin ve notların başka türlü bir düzenleme gerektirmemesi koşuluna bağlanmıştır.

Kuralın önemi, sınıflandırma incelemesinin başlangıcında yer almasının ötesindedir. Genel Yorum Kuralı 1, hangi hükümlerin öncelikle inceleneceğini ve diğer yorum kurallarının hangi hukuki çerçevede uygulanacağını belirler.

Genel Yorum Kuralı 1 bakımından belirleyici olan önce pozisyon metinleri ile ilgili notların sınıflandırmayı çözüp çözmediğinin ortaya konulmasıdır. Bu hükümler pozisyon seçimini sonuçlandırıyorsa sonraki kurallarla yeniden bir pozisyon arayışına girilmez; alt pozisyonların belirlenmesinde ise Genel Yorum Kuralı 6 çerçevesinde incelemeye devam edilir. Dolayısıyla Genel Yorum Kuralı 1'in doğru uygulanması, eşyanın nesnel özellikleri ile tarife hükümleri arasında açık, gerekçeli ve denetlenebilir bir hukuki bağlantı kurulmasını gerektirir.

Genel Yorum Kuralı 1' in Uluslararası Hukuktaki Konumu

Genel Yorum Kuralları, International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System kapsamında kabul edilen Armonize Sistem'in ayrılmaz normatif unsurunu oluşturur. 1 Ocak 1988 tarihinde yürürlüğe giren bu uluslararası sözleşmeye taraf olan devletler yalnızca tarife Nomanklatürünü değil bu nomanklatürün yorumlanmasına ilişkin metodolojik kuralları da iç hukuklarına aktarmayı taahhüt etmişlerdir.

Bu çerçevede Genel Yorum Kuralları salt açıklayıcı veya idari kolaylaştırıcı metinler değil; sözleşmeden kaynaklanan bağlayıcı hukuk kuralları niteliğindedir. Özellikle Genel Yorum Kuralı 1 tarife sınıflandırmasının başlangıç normu olarak eşyanın sınıflandırılmasında izlenecek hukuki yöntemin ilk ve zorunlu aşamasını belirler.

Dolayısıyla Genel Yorum Kuralı 1'in uygulanması idarenin takdirine bırakılmış bir tercih değil taraf devletler bakımından yerine getirilmesi zorunlu uluslararası bir yükümlülüktür. Bu yükümlülüğün uygulamadaki sonucu son derece açıktır: Bir gümrük idaresinin veya ulusal yargı merciinin sınıflandırmayı Genel Yorum Kuralı sistematüğını dikkate almaksızın yapması yalnızca teknik bir yöntem hatası oluşturmaz aynı zamanda taraf olunan uluslararası sözleşmeden doğan yükümlülüğün ihlali anlamına gelir. Nitekim birçok ulusal mahkeme kararında pozisyon metni, bölüm notu, fasıl notu ve Genel Yorum Kuralı sıralaması gözetilmeksizin yapılan sınıflandırmalar hukuka aykırı bulunmakta özellikle Genel Yorum Kuralı hiyerarşisine aykırı idari işlemler yargı kararları ile iptal edilmektedir.

Genel Yorum Kuralı 1'in Diğer Kurallar Arasındaki Konumu

Genel Yorum Kuralı 1 hiyerarşinin tepesinde yer alır ancak bu ifadeyi yanlış okumamak gerekir. Genel Yorum Kuralı 1 yalnızca kronolojik açıdan ilk değildir aynı zamanda diğer kuralların sınırlarını ve devreye girme koşullarını belirleyen kuraldır. Bir anlamda Genel Yorum Kuralı 1 hem kendisi doğrudan sınıflandırma yapan bir kural hem de diğer kuralların ne zaman ve nasıl çalışacağını yöneten bir kural olarak işlev görür.

Bu çift işlev Genel Yorum Kuralı 1'i diğerlerinden köklü biçimde ayırır. Genel Yorum Kuralı 3 örneğın yalnızca çakışan pozisyonlar varsa devreye girer, Genel Yorum Kuralı 4 ancak Genel Yorum Kuralı 1–3'ün çözüm üretemediğı istisnai durumlarda söz konusu olur. Oysa Genel Yorum Kuralı 1 her sınıflandırma sürecinin zorunlu başlangıç ve kontrol noktasıdır ondan hiçbir zaman vazgeçilemez.

Başlıkların Gösterici Niteliğı ve Pozisyon Metinlerinin Üstünlüğü

Tarife cetveli eşyaları hayvanlardan makinelere, tekstilden kimyasallara kadar sistematik biçimde ayırmak için çeşitli bölüm ve fasıl başlıkları kullanır. Ancak Genel Yorum Kuralı 1 bu başlıkların hukuki bir bağlayıcılığı olmadığını kategorik olarak ilan eder. Başlıklar düzeni sağlar, arama sürecini kolaylaştırır ve genel çerçeveyi çizer ancak normatif bir dayanak oluşturamazlar.

Sınıflandırmanın ilk ve asli dayanağı dört haneli düzeydeki pozisyon metinleridir. Bir eşya pozisyon metninin kapsamına açıkça giriyorsa fasıl ve bölüm başlığı ile olan uyumsuzluk göz ardı edilir. Genel Yorum Kuralı 1 aslında başlıkların yalnızca bir tabela işlevi gördüğünü asıl mülkiyet sınırlarını çizen tapu senedinin ise dört haneli pozisyon metinleri olduğunu kanıtlar.

Başlıklar doğası gereğı kısadır, geneldir ve kaçınılmaz olarak seçicidir. Birkaç kelimeyle yüzlerce hatta binlerce ürünü ve onların alt kategorilerini özetlemek zorunda olan başlıklar o alanı tam olarak tanımlayamaz yalnızca temsil eder. Dolayısıyla başlık bir çerçeve sunmakta bir hukuki norm koymamaktadır.

Başlığa Dayalı Sınıflandırmanın Neden Hata Olduğı

Uygulamada en sık karşılaşılan metodolojik hata başlığın sınıflandırmaya zemin oluşturduğunun varsayılmasıdır: "Bu eşya tekstil ürünü, dolayısıyla Bölüm XI' e girer" ya da "Bu madde plastikten yapılmış, o halde Fasıl 39 uygulanır" gibi çıkarımlar klasik başlık odaklı sınıflandırma hatalarıdır.

Bu hatanın iki yönlü sonucu vardır:

1.Yanlış dahil etme: Başlıkla örtüşen ama pozisyon metni veya notlar tarafından farklı fasıla yönlendirilen eşya hatalı biçimde o fasıla alınır.

2.Yanlış dışlama: Başlıkla örtüşmeyen ama pozisyon metni tarafından açıkça kapsanan eşya hatalı biçimde o fasıldan dışlanır.

Her iki durumda da sonuç aynıdır: Genel Yorum Kuralı 1'e aykırı dolayısıyla uluslararası sözleşme ve ulusal yükümlülüğe aykırı hatalı bir sınıflandırma.

Başlık ile Notun Çatışması: Hangi Unsur Üstün Gelir?

Daha ince ama son derece önemli bir durum şudur: Bir fasıl başlığı eşyayı ima ediyor gibi görünse de o fasılın notu eşyayı açıkça dışlıyorsa fasıl notu üstün gelir ve eşya o fasılda değerlendirilemez. Bu durum başlıkların hukuki sessizliğini somut biçimde kanıtlar.

Tersine bir durum da mümkündür: Fasıl başlığında hiç yer almayan bir eşya türünü o fasılın bir pozisyon metni ya da notu açıkça kapsıyor olabilir. Bu durumda eşya başlıkla örtüşmesine gerek olmaksızın o fasıla sınıflandırılır.

POZİSYON METNİNİN ÜSTÜNLÜĞÜ

Pozisyon Metni Nedir?

Pozisyon metni tarife cetvelinde 4 basamaklı pozisyon kodunun yanında yer alan ve o pozisyona girecek eşyayı tanımlayan hukuki metindir.

Örneğin:

- 87.03-Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere tasarlanmış diğer motorlu taşıtlar
- 90.06-Fotoğraf makineleri (sinema kameraları hariç); fotoğraf flaş cihazları
- 22.04-Taze üzümünden elde edilen şaraplar (köpüklü şaraplar dahil)

Bu metinler tarife cetvelinin birincil ve asıl normatif kaynağını oluşturur. Sınıflandırmanın ilk ve en temel sorusu şudur: Eşyanın nesnel özellikleri pozisyon metninin kapsamını açık ve doğal anlamıyla karşılıyor mu?

Pozisyon Metni Yorumunun Temel Prensipleri

Doğal ve Teknik Anlam

Pozisyon metni öncelikle doğal dil anlamıyla yorumlanır. Bu gündelik ya da sözlük anlamı demek değildir; tarife metninde geçen kelimelerin uluslararası ticaret ve gümrük mevzuatı bağlamındaki yerleşik teknik anlamını ifade eder. Bir terimin tarife içinde özel bir anlamı varsa bu anlam gündelik kullanımın önüne geçer.

Metnin Açık Kapsama Yeterliliği

Eşyanın özellikleri pozisyon metnini açık ve kesin biçimde karşılıyorsa sınıflandırma o pozisyona yapılır; herhangi bir yorum çabasına, esas karakter analizine ya da başka bir kurala başvurulmaz. Bu durum Genel Yorum Kuralı 1'in en temiz ve en sık gerçekleşen uygulamasıdır.

Burada kritik olan "açık ve kesin" ifadesinin ne anlama geldiğidir. Bu ifade metnin eşyayı kapsayıp kapsamadığı konusunda makul bir uzman için herhangi bir ciddi şüphe bırakmamasını anlatır. Eğer pozisyon metni eşyayı öyle açık biçimde tanımlıyorsa ki başka bir pozisyona gitme ihtimali nesnel olarak bulunmuyorsa sınıflandırma Genel Yorum Kuralı 1 ile tamamlanır.

Metnin Bir Bütün Olarak Okunması

Pozisyon metni o pozisyonun ait olduğu fasıl ve bölüm notlarından bağımsız okunamaz. Genel Yorum Kuralı 1 "*pozisyon metnlerine ve ilgili herhangi bir Bölüm veya Fasıl Notuna göre*" ifadesindeki ve bağlacıyla bu bütünselliği emretmektedir. Pozisyon metni ne kadar geniş görünürse görünsün ilgili bir not onu daraltabilir, sınırlayabilir ya da tamamen değiştirebilir.

Pozisyon Metninin Sınıflandırmayı Doğrudan Sonuçlandırdığı Durumlar

Dünya Gümrük Örgütü (DGO) öğretimsel örnekleri arasında en sık verilen iki örnek pozisyon metninin nasıl doğrudan belirleyici olduğunu net biçimde göstermektedir:

Sığır Derisi Örneği

Eşya: Sığır derisi (ham veya tabaklanmış)

Pozisyon 41.04: "*Sığırların (bufalo dahil) veya atların dabaklanmış veya "crust" (ara kurutmalı) postları ve derileri (kılları alınmış) (parçalanmış olsun olmasın, fakat daha ileri bir işlem görmemiş):*"

Değerlendirme: Eşyanın tanımı ile pozisyon metni birebir örtüşmektedir.

Sonuç: Genel Yorum Kuralı 1- doğrudan 41.04

Steril Cerrahi Catgut Örneği

Eşya: Sterilize edilmiş cerrahi dikiş ipliği (bağırsak kaynaklı)

İlk bakışta 56.07 (iplik) veya 30.06 (eczacılık ürünleri) tartışması doğabilir.

Fasıl 30 Not-4: 'Bu fasıl; *Cerrahi dikişler için steril katgutler.*' → 30.06 Pozisyonu sadece, bu pozisyonda sınıflandırılıp tarifenin başka bir pozisyonunda yer almayan aşağıda yazılı olanlara uygulanır der.

Sonuç: Genel Yorum Kuralı 1- fasıl notları doğrudan belirleyicidir; tartışma Genel Yorum Kuralı 1 düzeyinde kapanır → 30.06

Bölüm ve Fasıl Notlarının Hukuki Statüsü

Bölüm ve fasıl notları tarife cetvelinin başında her bölüm ve fasıl için ayrı ayrı yayımlanan ve pozisyon metinleriyle eşit hukuki bağlayıcılık taşıyan metinlerdir.

Bu eşitlik son derece önemlidir: Bir fasıl notu o fasılın herhangi bir pozisyon metni kadar kesin ve mutlak bir düzenleme içerebilir; Gümrük Müşavirinin ve/veya Gümrük Muayene Memurunun bu notu göz ardı etmesi doğrudan hukuka aykırı bir sonuç üretir.

Bölüm ve Fasil Notları ne tür hükümler içerebilir? DGÖ uygulaması ve uluslararası içtihat notların işlevlerini dört ana kategoride toplamıştır:

İşlev	Açıklama	Örnek
Dışlama (Exclusion)	Belirli bir eşyayı o bölüm ya da fasıldan açıkça çıkarır; bu eşyanın başka bir pozisyona gideceğini ima eder.	Fasıl 39 Not 2: Birçok ürünü plastikler faslından dışlar
Dahil Etme (Inclusion)	Başka türlü şüphe doğurabilecek eşyayı o bölüm ya da fasıl kapsamında açıkça sayar.	Fasıl 30 Not 4: Cerrahi katgütü 30.06'ya dahil eder
Tanım Verme (Definition)	Pozisyon metninde geçen teknik bir terimin tarife özelindeki anlamını tanımlar; bu anlam gündelik kullanımdan farklı olabilir.	Fasıl 61 Notu: 'Bebek giyim eşyası ve aksesuarı' teriminin tarife anlamı
Sınıflandırma Yöntemi Belirleme	Belirli bir eşya türü için hangi Genel Yorum Kuralı'nın ya da hangi kriterin uygulanacağını doğrudan emreder veya yasaklar.	XVI. Bölüm Notu-3: Çok fonksiyonlu makineler için esas fonksiyon kriteri

Bölüm veya Fasil Notu Üstünlüğü: Pozisyon Metnini Geçersiz Kılabilir mi?

Bir pozisyon metni geniş bir kapsam ima ediyorken ilgili bölüm veya fasıl notu belirli bir eşyayı dışlıyorsa hangisi geçerli olacaktır?

Yanıt açıktır: **Bölüm ve Fasil Notu üstün gelir.** Zira Genel Yorum Kuralı 1, sınıflandırmanın "*pozisyon metnlerine ve ilgili Bölüm veya Fasil Notlarına göre*" yapılacağını belirtmekte bu iki kaynağı birbirini tamamlayan ve birbirini sınırlayan unsurlar olarak birlikte ele almaktadır. Pozisyon metni bölüm ve fasıl notu tarafından sınırlandırılan bir alanı tanımlamaktadır; bölüm ve fasıl notu tarafından dışlanan bir eşya pozisyon metni ne kadar geniş görünürse görünsün o pozisyona alınamaz o pozisyonda sınıflandırılmaz.

XVI. Bölüm Notu 3: Çok Fonksiyonlu Makineler

16.Bölüm, Bölüm Notu-3; "*Metinde aksi belirtilmedikçe, bir bütün oluşturmak üzere bir arada monte edilmiş iki veya daha fazla makinadan oluşan karma makineler ve birbirini tamamlayıcı veya değişik iki veya daha fazla işlem yapmak üzere tertiplenmiş diğer makineler, tek makinadan meydana gelen makina olarak veya esas fonksiyonuna göre sınıflandırılırlar.*"

Bu bölüm notu birden fazla işlev üstlenebilen makinelerin **esas işlevine göre** sınıflandırılacağını hükme bağlamaktadır. Söz konusu not Genel Yorum Kuralı 3(b)'nin esas karakter analizinin bu tür makinelerde devreye girip girmeyeceği konusunda belirleyici bir işlev üstlenmektedir. Not bu şekilde davrandığında potansiyel olarak uygulanabilir olan Genel Yorum Kuralı 3(b)'yi devre dışı bırakmış olur bu örnek Genel Yorum Kuralı-1'in 'aksi belirtilmedikçe' filtresinin somut bir örneğidir.

Fasıl 31 Notu Örneği

Dünya Gümrük Örgütü (WCO) Genel Yorum Kuralı 1'in "*aksi belirtilmedikçe*" ifadesine ilişkin açıklamalarında Fasıl 31'deki notlara özellikle dikkat çekmektedir. Fasıl 31 notları belirli pozisyonların yalnızca belirli eşyaya uygulanacağını düzenlediğinde Genel Yorum Kuralı 2(b)'nin kapsam genişletme mekanizması devreye **giremez**. Not bunu "aksi belirtmiş" olmaktadır.

Bölüm ve Fasıl Notlarını Okumanın Metodolojisi

Uygulamada bölüm ve fasıl notları tarife cetvelinin en az okunan ama en belirleyici bölümleridir. Bu ihmalin birkaç nedeni vardır: bölüm ve fasıl notları çoğunlukla uzun ve teknik bir dilde yazılmıştır; tarife sınıflandırması yapanlar zaman baskısı altında oldukları için doğrudan pozisyon metnine yönelmektedir. Oysa doğru metodoloji şunu gerektirir:

Bir pozisyonla ilk temas kurulduğunda o pozisyonun ait olduğu fasıl ve bölümün notları bütünüyle taranmalıdır.

- Özellikle dışlama notları ("bu fasıl şunları kapsamaz") aranmalı ve eşyanın bu dışlamaların kapsamına girip girmediği değerlendirilmelidir.

- Tanımlayıcı notlarda geçen teknik terimler, gündelik anlama değil İzahnamede yer alan tarife anlamına göre yorumlanmalıdır.

- Sınıflandırma yöntemi belirleyen notlar tespit edildiğinde, bu notların Genel Yorum Kuralı 2-5'i kısıtlayıp kısıtlamadığı sorgulanmalıdır.

"AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE" KAYDININ NORMATİF MİMARİSİ

İfadenin Tam Metni ve İki Dilli Karşılaştırması

Dil	Metin	Kritik İfade
İngilizce	"...provided such headings or Notes do not otherwise require, according to the following provisions."	"do not otherwise require"
Türkçe	"...bu pozisyonlar veya notlar hükümlerinde aksi belirtilmedikçe aşağıdaki kurallara göre belirlenir."	"aksi belirtilmedikçe"

İngilizce metnin "*do not otherwise require*" ifadesi, Türkçe "*aksi belirtilmedikçe*" karşılığında daha güçlü bir normatif yük taşımaktadır. "Require" fiili, pasif bir "belirtmemenin" ötesinde "gerektermemeyi" yani pozisyon ya da notun başka bir yolu zorunlu kılmamasını anlatmaktadır.

Bu fark şu anlama gelir: Pozisyon metni ya da not yalnızca açıkça yasaklayarak değil belirli bir sonucu zorunlu kılarak da diğer kuralların önünü kapatabilir.

İki Yönlü Kural Kapısı

"*Aksi belirtilmedikçe*" ifadesinin sistemdeki işlevi tek yönlü bir kapı metaforu üzerinden anlaşılamaz. Bu ifade çift yönlü çalışan bir mekanizmadır buna göre;

Kapıyı Kapan İşlev

Pozisyon metni ya da not eşyanın nereye gideceğini açık ve kesin biçimde belirliyorsa bu kural tüm diğer yorum kapılarını kapatır. Genel Yorum Kuralı 2, 3, 4 ya da 5 devreye giremez; metodolojik zincir Genel Yorum Kuralı 1'de sona erer.

Bu işlev, özellikle bir fasıl başında yer alan "bu fasıl şunları kapsar" ya da "bu fasıl şunları kapsamaz" hükümleri için somutlaşır.

Söz konusu hüküm eşyayı kesin biçimde bir yere yerleştirdiğinde ya da bir yerden dışladığında başka bir kurala gidilmesi metodolojik hatadır.

Kapıyı Açan İşlev

Pozisyon metni ya da notlar eşyanın nereye gideceği konusunda yeterli açıklığı sağlamıyorsa bu durumda “aksi belirtilmedikçe” koşulu gerçekleşmemiş demektir ve aşağıdaki kurallara göre belirlenir hükmü devreye girer. Sırasıyla Genel Yorum Kuralı 2, ardından Genel Yorum Kuralı 3 ve devamı incelenir.

“Aksi Belirtilmedikçe” nin Üç Biçimi;

Uygulamada “Aksi Belirtilmedikçe” üç farklı biçimde tezahür edebilir:

1- Doğrudan Pozisyon Belirleme: Bir bölüm ve/veya fasıl notu eşyanın hangi pozisyona gideceğini açıkça söyler. Örneğin: "Bu fasılın Not X' i kapsamındaki eşya Fasıllar Y'de sınıflandırılır." Bu durumda Genel Yorum Kuralı 2–5'e hiçbir şekilde başvurulamaz.

2- Yöntem Dışlama: Bir bölüm ve/veya fasıl notu belirli bir Genel Yorum Kuralı' nın uygulanmasını açıkça yasaklar ya da değiştirir. Örneğin Fasıllar 31 notlarının Genel Yorum Kuralı 2(b) genişletmesini devre dışı bırakması.

3- Kapsam Sınırlama / Genişletme: Bir bölüm ve/veya fasıl notu pozisyon metninin kapsamını öyle daraltır ya da genişletir ki başka bir kurala gitmeye gerek kalmaz veya gitme imkânı tamamen kapanır.

“Aksi Belirtilmedikçe”, Genel Yorum Kuralı 1 ve İzahname İlişkisi

“Aksi belirtilmedikçe” ifadesinin özellikle incelikli bir boyutu, İzahname hükümleriyle ilişkisinde ortaya çıkar. Şunu sormak gerekir: İzahname' deki bir hüküm, "aksi belirtilmedikçe" kapsamında değerlendirilebilir mi?

Bu sorunun yanıtı, Türk hukuku açısından özellikle kritiktir. 4458 sayılı Kanunun 15.maddesinin 7. fıkrası İzahname hükümlerinin idari ve kazai uygulamalarda esas alınacağını belirtmektedir. Bu düzenleme İzahnameyi salt danışma niteliğinin ötesine taşımaktadır. Ancak İzahname, pozisyon metni ve notların açıklaması olduğundan kural olarak onlara aykırı bir yorum getiremez. “Aksi belirtilmedikçe” eşliğini ancak pozisyon metni ve notlar aşabilir; İzahname bu eşliği aşmak için doğrudan dayanak oluşturamaz.

Formülleştirmek gerekirse:

İzahname, pozisyon metninin ve notların söylediklerini açıklar ve somutlaştırır.

Pozisyon metni ve notlar, 'aksi belirtilmedikçe' eşliğini aşabilir.

İzahname ise bu eşliği pozisyon metni ve notlar adına aşar; ama kendi başına aşamaz.

Başka bir deyişle: İzahname üzerinden Genel Yorum Kuralı 2–5 dışlaması ancak, İzahname' nin pozisyon ya da not hükmünü açıkça aktardığı durumlarda mümkündür.

Genel Yorum Kuralı 1 ve İZAHNAMELER: TAMAMLAYICILIK VE SINIRLAR

DGÖ Konseyi tarafından onaylanan İzahnameler (Explanatory Notes), HS' nin uluslararası düzeyde resmi yorumunu oluşturmaktadır. DGÖ, 2022 baskısını yayımlarken İzahnamelerin HS' nin

"vazgeçilmez tamamlayıcısı" olduğunu açıkça belirtmiştir. Bu statü, İzahnameye özel bir ağırlık vermekle birlikte onların konvansiyonun ayrılmaz bir parçası olmadığını da teyit etmektedir.

İzahnameler; her pozisyonun kapsamını açıklar kapsam içindeki ve dışındaki ürünleri listeler, teknik özellikleri ve üretim yöntemlerini betimler, pratik tanımlama rehberi sunar. Yeni HS baskılarında (örneğin HS 2022'de yenilikler arasında yenilebilir böcekler, insansız hava araçları ve elektronik atıklar için özgün İzahname metinleri eklenmiştir) bu içerik sürekli güncellenmektedir.

İzahname' nin Genel Yorum Kuralı 1 Bağlamındaki Kritik Rolü

Genel Yorum Kuralı 1 uygulaması açısından İzahnamenin en kritik işlevi şudur: Pozisyon metni belirli bir eşyayı adıyla ve doğrudan kapsadığında bu durum çoğunlukla İzahnamenin ilgili pozisyona ilişkin kısmında da teyit edilmektedir. Bu teyit Genel Yorum Kuralı 3'e gidilmemesi gerektiğinin en güçlü göstergesidir.

Seyahat Dikiş Seti: İzahnamenin Genel Yorum Kuralı 3'ü Engellemesi

Bu örnek konunun en didaktik haliyle sergilendiği vakadır. Deri, kumaş ve plastik vb. maddelerden yapılmış çantaların içinde, örneğin plastik kutular, fırçalar, tarak, makas, cımbız, törpü, ayna, jilet ve manikür aletlerinden oluşan sete ilk bakışta "set eşya sınıflandırması" yapılması yani Genel Yorum Kuralı 3(b) esas karakter analizine gidilmesi düşünülebilir. Bu yaklaşım metodolojik bir hata olur.

Neden? Çünkü 96.05 İzahnamesi bu seti adıyla ve doğrudan kapsamaktadır: *"deri, kumaş, plastik vb. maddelerden yapılmış çantaların içinde, örneğin plastik kutular, fırçalar, tarak, makas, cımbız, törpü, ayna, jilet ve manikür aletleri içerenler."* Bu tespit şu sonucu doğurur:

- Set bileşenlerine ayrılmaz.
- Esas karakter analizi yapılmaz.
- Genel Yorum Kuralı 3'e geçilmez.
- Sınıflandırma tamamen Genel Yorum Kuralı 1 düzeyinde çözülür: 9605.00.
- "Otherwise require" kavramının en yalın örneği budur: İzahname aracılığıyla pozisyon metninin açık yönlendirmesi diğer kuralların devreye girmesini gereksiz kılmaktadır.

İzahname' nin Sınırları

İzahname; ilgili tarife pozisyonu kapsamındaki tüm eşyaları eksiksiz biçimde sıralamaz yalnızca "başlıca ürünler" i listeler. Bir ürünün İzahnamede yer almaması o pozisyona girmeyeceği anlamına gelmez. Önemli olan ürünün pozisyon metnini ve notları karşılayıp karşılamadığının Gümrük Müşaviri ve/veya Muayene Memurunca analiz edilmesidir.

GENEL YORUM KURALI 1'İN TÜRK GÜMRÜK HUKUKU UYGULAMASINDAKİ BOYUTLARI

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 15. maddesi Türkiye'deki tarife sınıflandırmasının hukuki çerçevesini belirlemektedir. Bu maddenin birinci fıkrası gümrük tarifesinin eşyanın sınıflandırılmasına ilişkin kuralları kapsadığını düzenlemekte; sınıflandırmanın bu kurallara uygun biçimde yapılacağını hükme bağlamaktadır. Bu hüküm Genel Yorum Kuralı 1'i Türk hukuku bakımından doğrudan zorunlu kılan temel normatif dayanak niteliğindedir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 15. maddesinin yedinci fıkrası ise özel bir önem taşımaktadır. Bu fıkra, Armonize Sistem Nomanklatürünün uluslararası seviyede resmi yorumunun yapılmasında zorunlu ve tamamlayıcı bir unsur olan İzahname hükümlerinin idari ve kazai uygulamalarda esas tutulacağını açıkça düzenlemektedir. Bu hükmün normatif sonuçları şöyle özetlenebilir:

İzahnameyi bağlayıcı kılan düzenleme: Salt bir danışma kaynağı olmaktan çıkartılmış; idare ve yargı için esas tutulacak bir yorum çerçevesi niteliği kazandırılmıştır.

Hiyerarşinin korunması: "Esas tutulur" ifadesi, İzahnameyi pozisyon metninin ve notların üstüne çıkarmamaktadır. İzahname metni açıklar metnin yerine geçemez.

Uluslararası uyum güvencesi: Bu düzenleme sayesinde Türk gümrük idaresi ve mahkemelerinin DGÖ'nün resmi yorumuna bağlı kalması sağlanmaktadır.

Türkiye'de GTİP Belirleme Sürecinde Genel Yorum Kuralı 1

Türkiye'de 12 haneli GTİP belirleme süreci, Genel Yorum Kuralı 1'in iki ayrı aşamada uygulanmasını gerektirmektedir. Birinci aşamada Genel Yorum Kuralı 1 ile 4 haneli pozisyon tespit edilir. İkinci aşamada ise Genel Yorum Kuralı 6 devreye girerek-*ancak Genel Yorum Kuralı 1'in mantığını alt pozisyon düzeyinde tekrarlayarak*-6 haneli HS alt pozisyonu, ardından 8 haneli CN alt pozisyonu ve nihayetinde 12 haneli ulusal kırılım belirlenir. Her aşamada Genel Yorum Kuralı 1'in omurgası-*metin önceliği ve not bağlayıcılığı*-geçerliliğini korumaktadır.

Genel Yorum Kuralı 1'İN METODOLOJİK UYGULAMASI: ADIM ADIM ÇERÇEVE

Sınıflandırma Sürecinin Genel Yorum Kuralı 1 Aşaması

Her sınıflandırma sürecinin ilk adımı Genel Yorum Kuralı 1'in uygulanmasıdır. Bu adım doğrusal değil döngüsel bir yapıya sahiptir: Pozisyon metni okunur, bölüm ve fasıl notları incelenir, izahnameye bakılır ve bu üç kaynağın birlikte oluşturduğu bütün üzerinden bir karar verilmeye çalışılır. Karar verilebiliyorsa süreç biter verilemiyorsa Genel Yorum Kuralı 2'ye geçilir.

Genel Yorum Kuralı 1 Uygulamasında Beş Kontrol Sorusu

Bir gümrük muayene memuru veya gümrük müşaviri Genel Yorum Kuralı 1 aşamasında kendine sorması gereken beş soru şunlardır:

- 1- Eşyanın teknik özellikleri ne?" Kimyasal bileşim, işlev, kullanım amacı, üretim süreci, sunum biçimi. Ticari isim ya da pazarlama etiketi bu aşamada belirleyici değildir.
- 2- Hangi pozisyon metinleri eşyayla ilgili görünüyor?" Birden fazla pozisyon ilgili görünse bile tüm adaylar listelenir; bu aşamada eleme yapılmaz.
- 3- Bu pozisyonların yer aldığı fasılların ve bölümlerin notları ne diyor?" Dışlama, dahil etme, tanımlama ve yöntem belirleme notları ayrı ayrı taranır.
- 4- Pozisyon metni ve notlar eşyayı tek bir pozisyona yerleştiriyor mu?" Eğer evet → Genel Yorum Kuralı 1 ile sınıflandırma tamamdır. Eğer hayır → Genel Yorum Kuralı 2'ye geçilir.
- 5- İzahname bu tespiti doğruluyor ya da açıklıyor mu?" İzahname, pozisyon metninin ve notların vardığı sonucu güçlendirebilir kontrol edilmelidir.

Genel Yorum Kuralı 1'in Tamamladığı Durumlar-Üç Senaryo

Senaryo A: Pozisyon Metni Yeterli

Eşyanın özellikleri, belirli bir pozisyon metnini açık biçimde karşılıyor ve o metni kapsayan fasılın ya da bölümün notlarında herhangi bir dışlama ya da yönlendirme hükmü bulunmuyorsa, sınıflandırma doğrudan o pozisyona yapılır. Hiçbir başka kurala başvurulmaz.

Senaryo B: Not Belirleyici

Pozisyon metni tek başına yeterince açık olmasa ya da birden fazla pozisyon metni ilgili görünse bile, bir fasıl ya da bölüm notu eşyanın nereye gideceğini kesin biçimde belirliyorsa sınıflandırma yine Genel Yorum Kuralı 1 ile tamamlanır. Fasıl ya da bölüm notu pozisyon metni kadar belirleyicidir.

Senaryo C: İzahname Pozisyon Metnini Doğrular

Pozisyon metni eşyayı kapsıyor gibi görünmekte, fasıl ya da bölüm notu herhangi bir kısıtlama getirmemekte ve İzahname de bu eşyayı o pozisyon kapsamında açıkça saymaktadır. Bu durumda da sınıflandırma Genel Yorum Kuralı 1 ile tamamdır.

Genel Yorum Kuralı 1'in Tamamlayamadığı Durumlar-Genel Yorum Kuralı 2'ye Geçiş

Genel Yorum Kuralı 1'in çözüm üretemediği durumlar, aslında oldukça spesifik: Pozisyon metninin eşyayı kapsayıp kapsamadığı nesnel olarak belirsizse-yani makul bir uzmanın farklı konumlara gidebileceği türden bir durum söz konusuysa ve notlar bu belirsizliği gidermiyorsa ancak o zaman Genel Yorum Kuralı 2'ye geçilir.

KRİTİK UYARI- SIK YAPILAN HATA:

Eşyanın tarifesi ile ilgili birden fazla pozisyon metni ilgili görününce hemen Genel Yorum Kuralı 3'e (esas karakter analizine) atlamak.

Doğru yol: Önce bölüm ve fasıl notları incelenir. Notlar çözüm üretiyor mu? → Genel Yorum Kuralı 1 ile tarifelendirme bitirilir.

Bölüm ve Fasıl Notları çözüm üretemiyor, eşya tamamlanmamış ya da karma mı? → Genel Yorum Kuralı 2.

Hâlâ çakışma var mı? → Ancak o zaman Genel Yorum Kuralı 3.

Genel Yorum Kuralı 1 UYGULAMASINDA YAYGIN HATALAR VE ANALİZİ

Genel Yorum Kuralı 1'e ilişkin hatalar, diğer Genel Yorum Kuralı hatalarından daha temel ve daha geniş sonuç doğurucu niteliktedir; zira bu hatalar bütün sınıflandırma sürecini başından yanlış zemine oturtmaktadır. Aşağıda en sık karşılaşılan beş hata incelenmektedir:

Hata 1: Başlık Odaklı Sınıflandırma

Unsur İçerik

Tanım Sınıflandırmanın bölüm veya fasıl başlığı esas alınarak yapılması.

Neden Hata? Genel Yorum Kuralı 1, başlıkların yalnızca "kolay referans için" verildiğini açıkça belirtmektedir. Başlıklar hukuki bağlayıcılık taşımaz.

Tipik Form "Bu eşya [madde X]'ten yapılmış → Fasl [Y] başlığı [madde X]'i kapsıyor → buraya girer."

Doğru Yaklaşım Başlıktan değil, pozisyon metninden hareket edilir. Başlık yalnızca hangi faslın inceleneceğine dair genel bir yön göstergesidir.

Hata 2: Not Analizi Atlamak

Pozisyon metni okunup sınıflandırma yapılırken bölüm ve fasıl notlarının incelenmemesi.

Neden Hata? Genel Yorum Kuralı 1, "pozisyon metinlerine ve ilgili notlara göre" sınıflandırmayı emretmektedir. Notlar ihtiyari değil zorunludur.

Tehlikesi Bir dışlama notu eşyayı o fasıldan çıkarıyor olabilir. Not okunmadan yapılan sınıflandırma, bu dışlamayı görmezden gelir.

Doğru Yaklaşım Pozisyon metni okunduktan sonra-pozisyon belirgin görünse bile-ilgili fasıl ve bölüm notları taranır.

Hata 3: Genel Yorum Kuralı 3'e Erken Atlama

Bu hata belki de en yaygın ve en tehlikeli olanıdır. Birden fazla pozisyon metni eşyayla "ilgili görününce" doğrudan Genel Yorum Kuralı 3(b)'ye gidilmesi-yani esas karakter analizinin başlatılması-sık rastlanan bir uygulamadır.

Bu yaklaşımın neden hatalı olduğu şu soruyla test edilebilir: Notlar incelendi mi? Eğer incelendiyse ve çakışmayı çözüyorsa, Genel Yorum Kuralı 3 zaten gereksizdir. Eğer incelenmeden Genel Yorum Kuralı 3'e geçildiyse, o not çakışmayı daha önce ve daha kolay çözebilecek durumdayken göz ardı edilmiş demektir.

Mahkemeler bu tip bir erken geçişin sonucunda verilen sınıflandırma kararlarını sistematik olarak iptal etmektedir. Gerekçe her seferinde aynıdır: Genel Yorum Kuralı 1 aşaması tamamlanmadan Genel Yorum Kuralı 3'e geçilemez.

Hata 4: Pazarlama İsmine Dayalı Sınıflandırma

Ürünün ticari adının ya da ambalajındaki nitelendirmenin, pozisyon metninin yerini tuttuğunun varsayılması ciddi bir hata kaynağıdır.

"Enerji içeceği" adı, ürünü eczacılık ya da enerji ürünleri pozisyonuna taşımaz; "akıllı" ya da "pro" gibi pazarlama sıfatları ürünün tarife sınıflandırmasını değiştirmez.

Bu konuda ABD CIT içtihadı son derece açıktır: Ambalajda yer alan bir nitelendirme, tarife metninin uygulanmasında "dispositive"-yani belirleyici-değildir. Sınıflandırma nesnel teknik özellikler üzerinden yapılır.

Hata 5: İzahname' yi Kural Kaynağı Saymak

Tersine bir hata da İzahname' yi pozisyon metninin ve notların üstünde konumlandırmaktır. Bu yaklaşım genellikle şu biçimde tezahür eder: "İzahname bu ürünü kapsıyor, dolayısıyla bu pozisyona giriyor" ya da "İzahname bu ürünü saymıyor, dolayısıyla bu pozisyona giremiyor."

Oysa her iki çıkarım da tek başına geçerli değildir. İzahname, pozisyon metnini ve notları açıklar; onların yerine geçmez. Bir ürünün İzahname' de sayılmaması o pozisyona giremeyeceği anlamına gelmez; önemli olan pozisyon metninin ve notların kapsamıdır.

SONUÇ: GENEL YORUM KURALI 1'İN TANIMI VE TARİFE HUKUKUNDAKİ YERİ

Bu analizin sonunda Genel Yorum Kuralı 1'e ilişkin şu kapsamlı tanımı önermek mümkündür:

Genel Yorum Kuralı 1, tarife sınıflandırması hukukunun kurucu normu olarak:

- (i) bölüm ve fasıl başlıklarını hukuki açıdan sessizleştiren,
- (ii) pozisyon metnini ve bölüm/fasıl notlarını birlikte sınıflandırmanın birincil ve zorunlu kaynakları olarak belirleyen,
- (iii) 'aksi belirtilmedikçe' filtresi aracılığıyla diğer tüm yorum kurallarının ne zaman devreye girebileceğini yöneten,

metodolojik bir meta-norm ve doğrudan sınıflandırma aracıdır.

Bu tanımın üç bileşeni birbirini tamamlamaktadır. Genel Yorum Kuralı 1 metodolojik bir meta-normdur çünkü diğer kuralların önünü açar ya da kapatır. Doğrudan sınıflandırma aracıdır çünkü çoğu durumda sınıflandırma sürecini kendisi tamamlar ve kurucu normdur çünkü tüm sistemin normatif temeli bu kuralda yatmaktadır.

Gerçek Sınıflandırma Örnekleri ile Genel Yorum Kuralı 1 Analizi

1- Steril Cerrahi Katgüt

Cerrahi operasyonlarda yara kapatmak amacıyla kullanılan steril dikiş iplikleri (katgütler), fiziksel yapıları ve kimyasal bileşimleri itibarıyla çok çeşitli olabilir. Hayvan bağırsaklarından üretilmiş organik iplikler, polimer veya sentetik bazlı absorbl materyaller gibi geniş bir yelpazeyi kapsar. Bu çeşitlilik karşısında, eşyayı oluşturan materyale göre (örneğin sentetik lifler için tekstil veya plastik fasıllarına, hayvansal ürünler için ilgili diğer fasıllara) sınıflandırma yapılması gerektiği, dolayısıyla Genel Yorum Kuralı 3 bağlamında maddenin niteliğinin tartışılması gerektiği düşünülebilir. Hatta steril olmayan katgütler için 42.06 pozisyonu (hayvan bağırsağından mamul eşyalar) gibi seçenekler de mevcuttur. Ancak Tarife Cetveli, Fasıl 30 Not 4(a) ile bu tartışmayı temelden kesip atar. İlgili yasal not, "Steril cerrahi katgütler ve benzeri steril dikiş malzemeleri" nin sadece ve sadece 30.06 pozisyonunda sınıflandırılacağını mutlak bir dille emreder. Bu not hükmü, sınıflandırmanın yerini doğrudan dikte ettiği için Genel Yorum Kuralı 1'deki "otherwise require" (aksi yönde gereklilik) ilkesi kusursuz biçimde işler. Uzman, eşyanın kimyasal analizine veya esas karakterine bakmaksızın sınıflandırmayı Genel Yorum Kuralı 1 ile 30.06'da sonuçlandırır.

2-Travel Sewing Kit (Seyahat Dikiş Seti): İçerisinde bir adet küçük makas, çeşitli renklerde dikiş iplikleri, iğneler, çengelli iğneler, birkaç düğme ve küçük bir şerit metre bulunan, fermuarlı plastik veya deri bir kılıf içinde perakende satışa sunulan seyahat dikiş setini inceleyelim. Gümrük uzmanı veya idarecisi ilk bakışta, farklı pozisyonlara (makas 82.13, iplik 52.04 veya 54.01, düğme 96.06 vb.) ait birden fazla eşyanın bir araya geldiğini görerek doğrudan Genel Yorum Kuralı 3(b) kuralına (perakende satılacak set eşyalar) yönelme eğilimi gösterebilir. Ancak bu, Genel Yorum Kuralı hiyerarşisinin ihlali anlamına gelir. Zira Tarife Cetvelinde 96.05 pozisyonu "Kişisel tuvalet, dikiş veya

ayakkabı ya da elbise temizliği için seyahat takımları" (Travel sets for personal toilet, sewing or shoe or clothes cleaning) metnini taşımaktadır. Pozisyon metni, bu karmaşık eşya grubunu bütün halinde, kullanım amacıyla ve ismen kendi kapsamına almaktadır. Pozisyon metninin bu açık iradesi "aksi yönde bir gereklilik" oluşturduğundan, setin parçalarına ayrılması, her bir bileşenin değerinin tartılması veya esas karakter analizi yapılması hukuken yasaktır. Seyahat dikiş seti, herhangi bir alt kurala (Genel Yorum Kuralı 3b) gidilmeksizin doğrudan Genel Yorum Kuralı 1 uygulanarak 96.05 pozisyonunda sınıflandırılır.

3- Noel Ağacı Mumları

Noel dönemlerinde süsleme amacıyla kullanılan mumlar (Christmas tree candles), ilk bakışta bayram veya eğlence amaçlı kullanılan eşya olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle bir sınıflandırma uzmanı, söz konusu eşyanın 95.05 pozisyonu altında yer alan "Bayram, karnaval veya diğer eğlenceler için eşya" başlığı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünebilir. Özellikle 9505.10 alt pozisyonu "Noel eğlenceleri için eşya" ifadesini taşıdığı için bu yaklaşım ilk bakışta makul görünmektedir.

Ancak Gümrük Tarife Cetvelinde sınıflandırma yalnızca eşyanın kullanım amacına bakılarak yapılmaz. Genel Yorum Kuralı 1 uyarınca sınıflandırmanın esasını pozisyon metinleri ile bölüm ve fasıl notları oluşturur. Fasıllar 95'e ilişkin izahname hükümleri incelendiğinde, Noel süslemelerinde kullanılan mumların bu fasıl kapsamında değerlendirilmediği açıkça belirtilmektedir. Açıklamalarda, mumların bayram süsü olarak kullanılsa dahi 34.06 pozisyonunda sınıflandırılacağı ifade edilmektedir dolayısıyla eşyanın Noel süsü olarak kullanılmasının bir önemi bulunmaz. Eşya esas itibarıyla bir mumdur ve Genel Yorum Kuralı 1 uygulanarak doğrudan 34.06 pozisyonunda sınıflandırılır.

Bu örnek, pozisyon metnlerinin lafzi yorumunun sınıflandırmadaki belirleyici rolünü ve başlıkların yalnızca yön gösterici olduğunu açık biçimde göstermektedir.

4- Kontakt Lens

Kontakt lensler görme kusurlarını düzeltmek amacıyla kullanılan optik ürünlerdir. İlk bakışta bu eşyaların tıbbi bir amaçla kullanılması nedeniyle 90. fasıl kapsamında yer alan tıbbi veya cerrahi cihazlar arasında değerlendirilmesi gerektiği düşünülebilir. Ancak Gümrük Tarife Cetvelinde sınıflandırma yapılırken öncelikle pozisyon metinleri incelenir. Genel Yorum Kuralı 1 uyarınca, eşyanın tarifedeki yeri pozisyon metinlerine ve ilgili bölüm veya fasıl notlarına göre belirlenir.

Pozisyon metni incelendiğinde;

90.01–Optik lifler ve optik lif demetleri; optik lif kabloları; yaprak veya levha halinde polarizan maddeler; her tür maddeden mercekler (kontakt lensler dahil), prizmalar, aynalar ve diğer optik elemanlar (monte edilmemiş)

Pozisyon metni açıkça "kontakt lensler dahil" ifadesini kullanmaktadır. Bu nedenle eşya tarifede ismen belirtilmiş durumdadır.

Pozisyonun alt kırılımı incelendiğinde:

9001.10-Optik lifler

9001.20-Polarizan maddeler

9001.30-Kontakt lensler

9001.40-Camdan gözlük camları

9001.50-Diğer maddelerden gözlük camları

9001.90-Diğerleri

görülmektedir.

Bu durumda Genel Yorum Kuralı 1 dışında diğer yorum kurallarına özellikle Genel Yorum Kuralı 3 kapsamında eşyanın esas karakterinin değerlendirilmesine gerek yoktur. Eşya pozisyon metninde açıkça yer aldığı için sınıflandırma doğrudan Genel Yorum Kuralı 1 kapsamında yapılır.

5- Alüminyum Bira Kutuları

Alüminyumdan imal edilmiş bira vb. içeceklerin ambalajlanmasında kullanılan metal kutuların sınıflandırılması incelendiğinde ilk olarak eşyanın maddesi dikkate alınabilir. Bu durumda söz konusu eşyanın alüminyumdan mamul bir eşya olduğu ve dolayısıyla **76. fasıl kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülebilir. Ancak Genel Yorum Kuralı 1 gereği sınıflandırma yalnızca fasıl başlığına bakılarak yapılmaz. Çünkü bölüm ve fasıl başlıkları sadece yol gösterici niteliktedir. Esas belirleyici unsur pozisyon metinleri ve fasıl notlarıdır. Fasıl incelendiğinde aşağıdaki pozisyon metni ile karşılaşılır:

76.12-Her tür madde için (sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gaz hariç) hacmi 300 litreyi geçmeyen ve mekanik veya termik tertibatı bulunmayan alüminyum depolar, fıçılar, variller, bidonlar ve benzeri kaplar

Bu pozisyon, çeşitli maddelerin taşınması veya depolanması amacıyla kullanılan alüminyum kapları kapsamaktadır. Pozisyona ilişkin izahname hükümlerinde özellikle şu ifade yer almaktadır: “Alüminyumdan fıçı ve varillerin süt, bira ve şarap taşımada kullanıldığı Alüminyumdan kutular ve tenekelerin gıda maddelerinin ambalajlanmasında kullanıldığı

Belirtilmektedir dolayısıyla bira gibi içeceklerin ambalajlanması amacıyla kullanılan alüminyum kutular bu pozisyon kapsamında değerlendirilir.

Alt pozisyon yapısı incelendiğinde:

7612.10-Tüp şeklinde esnek kaplar

7612.90-Diğerleri

yer almaktadır.

Bira kutuları esnek tüp niteliğinde olmadığı için “diğerleri” kapsamında değerlendirilir. Sonuç olarak alüminyum bira kutuları Genel Yorum Kuralı 1 uyarınca 7612.90 tarife alt pozisyonunda sınıflandırılır. Bu örnek, eşyanın maddesine göre değil, pozisyon metninde tanımlanan fonksiyon ve ürün grubuna göre sınıflandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TEKRAR-1:

Bağlayıcı Olan Unsurlar

Yorum Kuralı 1’e göre, bir eşyanın sınıflandırılmasında hukuki ve bağlayıcı nitelikte olan kaynaklar;

Pozisyon metinleri

Fasıl notları

Bölüm notları

Alt pozisyon notları

Ek notlar (AB Kombine Nomanklatür sistemine özgüdür; Armonize Sistem'de yer almaz)

Bu unsurlar, eşyanın hangi GTİP pozisyonunda sınıflandırılacağını doğrudan belirleyen metinlerdir.

Bağlayıcı Olmayan Unsurlar

Şu öğeler hiçbir şekilde sınıflandırma açısından bağlayıcılık taşımaz, sadece yön gösterir:

Bölüm başlıkları

Fasıl başlıkları

Tali fasıl başlıkları

Bu nedenle eşyanın GTİP tespitinde yalnızca başlığa dayanılarak yapılan sınıflandırmalar yanlıştır.

✧ “Pozisyonlar veya Notlar Hükümlerinde Aksi Belirtilmedikçe...” Ne Anlama Gelir?

Bu ifade, pozisyon metinleri ya da notlar açıkça bir yönlendirme yapmıyorsa, sınıflandırmanın ancak diğer kurallara (Yorum Kuralları 2–6) göre yapılabileceğini belirtir.

⚠ Yorum Kuralı 1 ile Yorum Kuralı 3(a) Arasındaki Fark

Genel Yorum Kuralı 1, doğrudan yasal dayanaktır ve pozisyon metinlerine/ilgili notlara göre sınıflandırma yapılır.

Genel Yorum Kuralı 3(a) ise birden fazla uygun pozisyon olması halinde devreye girer ve "ismen belirtilmiş eşya, sınıf şeklindeki tanımlamalara göre öncelik taşır" ilkesiyle sınıflandırma yapar.

🔑 Önemli:

Yorum Kuralı 1'in uygulanması için eşyanın pozisyonunda ismen geçmesi şart değildir. Önemli olan, pozisyon metni ve notların, eşyanın tanımını hukuken karşılamasıdır.

Özetle Yorum Kuralı 1 şunu der:

“Başlıklara değil, metne ve notlara bak. Eğer metin yeterliyse, başka kurala gerek yok.”

TEKRAR-2;

Kural 1'in özeti (ezber cümlesi)

Başlıklar sadece yol gösterir; hukuki sınıflandırma, pozisyon metni ile ilgili bölüm ve/veya fasıl notlarına göre yapılır.

Başka bir kuralı (2, 3, 4...) ancak bunlar çözmezse kullanırsın.

Neye bakacağız? (Altın üçlü)

Pozisyon metni (4'lü düzey)

Bölüm Notları

Fasıl Notları

Metin + Notlar eşyanı açıkça kapsıyorsa: işlem bitti → Genel Yorum Kuralı 1 ile sınıflandır.

Adım adım uygulama (kontrol listesi)

Eşyanı tanımla: Ana işlevi, maddesi, şekli, kullanım yeri.

Uygun pozisyon metinlerini oku: Kelimeleri harfiyen dikkate al (“...için”, “setler”, “yalnız”, “diğerleri” gibi).

Bölüm/Fasıl Notlarını kontrol et: Dahiller/istisnalar, “bu fasıla dâhil değildir” hükümleri.

Çakışma yoksa Genel Yorum Kuralı 1’le karar ver.

Metin yetersizse (tamamlanmamış eşya, karışımlar, setler, vs.) o zaman Genel Yorum Kuralı 2 veya 3’e geç.

“Aksi belirtilmedikçe” ne demek?

Pozisyon metni bazen niyeti açıkça ifade eder. Örn. 96.05 “seyahat setleri” pozisyon adında set geçer. Burada set topyekûn kapsanır; Genel Yorum Kuralı 3’e gitmene gerek yok → Genel Yorum Kuralı 1 yeter.

Kısa örnekler (tamamen Genel Yorum Kuralı 1 ile çözülenler)

“Seyahat dikiş seti” → 96.05

Pozisyon metni seti adından kapsıyor. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Tabii Bal” → 04.09

Pozisyon metni balı açıkça kapsar; başlığa bakarak değil, metne göre karar. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Kahve hûlasası ekstraktı” → 21.01

Taneli kahve (09.01) değil, çünkü pozisyon metni “ekstrakt/öz” diyor. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Tükenmez kalem” → 96.08

Pozisyon metni kalemi açıkça kapsar. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Çocuklar için boyama kitabı” → 49.03

Pozisyon metni çocuk resim/boyama kitaplarını adıyla kapsar. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Vakumlu Süpürgeler” → 85.08

Pozisyon metni Vakumlu Süpürgeler adıyla kapsar. (Genel Yorum Kuralı 1)

“Pusulalar” → 90.14

Pozisyon metni Pusulalar adıyla kapsar. (Genel Yorum Kuralı 1)

Genel Yorum Kuralı 1 ile çözülemeyen tipik durumlar (ne zaman diğer kurallara geçeriz?)

Set ama adıyla kapsamıyor: Hediye kutusunda kalem + silgi + cetvel (adında “set” diye tek pozisyon yok) → Genel Yorum Kuralı 3 gündeme gelir.

Tamamlanmamış/monte edilmemiş eşya: Parçaları bir arada → Genel Yorum Kuralı 2(a).

Karışım/kompozit eşya: Birden fazla madde/fonksiyon → Genel Yorum Kuralı 3(b).

Sık yapılan hatalar!

Bölüm/Fasıl/ Tali Fasıl başlığına göre karar vermek: Başlıklar bağlayıcı değildir.

Notları atlamak: Hariç tutma notları çoğu hatanın sebebi.

Pazarlama ismine aldanmak: Metin ne diyorsa o → reklam/pazarlama adı değil.

Erken Genel Yorum Kuralı 3’e geçmek: öncelikle ve her zaman Genel Yorum Kuralı 1.

GENEL YORUM KURALI 2

Genel Yorum Kuralı 2(A) (Tamamlanmamış veya Bitirilmemiş eşya)

Genel Yorum Kuralı 2A [**tamamlanmamış (natamam)**], [**eksik**], [**birleştirilmemiş**] veya [**parçalara ayrılmış**] malların sınıflandırılması ile ilgilidir. Bitmemiş ve eksik mallar, bitmiş haldeki aynı mallar ile aynı başlık altında, tamamlanmış veya bitmiş eşyanın **esas karakterine** (ayırt edici nitelik) (essential character) sahip olmaları kaydıyla sınıflandırılabilir.

2(a) Kuralının ilk kısmı bir eşya ile ilgili olarak verilen pozisyonun sadece bitmiş veya aksamı tamamlanmamış eşyaya değil, gümrüklere sunulduğunda bu eşyaların asıl özelliklerine sahip olmak şartıyla **imali bitirilmemiş** veya **aksamı tamamlanmamış** olanı da aynı pozisyonda değerlendirileceğini belirtmektedir. Başka bir ifadeyle, eşya henüz tam olarak tamamlanmamış olsa bile; teknik, ticari ve fonksiyonel kimliği itibarıyla artık hangi eşya olduğu anlaşılabiliyorsa, tamamlanmış eşya gibi sınıflandırılır.

Örneğin yurt dışında üretilen bir bisikletin; tekerlekleri sökülmüş, pedalları takılmamış, gidonu ayrı paketlenmiş şekilde ithal edildiğini düşünelim. Bu durumda eşya her ne kadar demonte veya eksik halde bulunsun da; kadro, tahrik sistemi, yönlendirme sistemi, temel yapısal unsurları mevcut olduğundan artık açık şekilde “bisiklet” karakterini taşımaktadır. Dolayısıyla bu eşya “bisiklet parçası” olarak değil, doğrudan 87.12 pozisyonunda bisiklet olarak sınıflandırılır. Burada önemli olan husus, eksikliğin eşyanın esas karakterini (ayırt edici nitelik) (Essential character) ortadan kaldırmamasıdır.

Her eksik veya demonte halde sunulan eşya otomatik olarak Genel Yorum Kuralı 2(a) kapsamında değerlendirilmez. Bir eşyanın tamamlanmış eşya gibi sınıflandırılabilmesi için sunulduğu haliyle tamamlanmış ürünün **esas karakterini** (ayırt edici niteliğini) (Essential character) oluşturması gerekir. Eğer eşya henüz bu karakter seviyesine ulaşmamışsa artık GYK 2(a)’nın uygulanması mümkün değildir. Bu durumda eşya tamamlanmış ürün olarak değil kendi gerçek niteliğine göre, çoğu zaman parça veya aksam olarak sınıflandırılır.

Örneğin yalnızca bir bisiklet kadrosunun (gövde) ithal edilmesi halinde eşya üzerinde tekerlek, fren sistemi, zincir sistemi, yönlendirme sistemi ve hareket mekanizması bulunmadığından artık tamamlanmış bir bisikletin teknik ve ticari karakterini taşıdığı söylenemez çünkü ortada henüz işlevsel bütünlüğe ulaşmış bir bisiklet yoktur. Bu nedenle söz konusu eşya bisiklet olarak değil; bisiklet aksam ve parçaları kapsamında 87.14 tarife pozisyonunda değerlendirilir.

Dolayısıyla uygulamada yapılması gereken temel ayrım, “**eksik eşya**” ile “**parça veya aksam**” arasındaki farkın doğru şekilde tespit edilmesidir.

Eksik eşya; Bazı unsurları bulunmasa dahi tamamlanmış ürünün esas karakterini koruyan ve bütünün kimliğini taşımaya devam eden eşyadır.

Parça; tamamlanmış bir eşyanın fiziksel bütünlüğünü oluşturan ve o eşyanın üretiminde, onarımında veya montajında kullanılan bileşenleri ifade eder. Parça çoğu durumda tek başına tamamlanmış eşyanın esas karakterini (ayrıt edici niteliğini) (Essential character) taşımaz ve bağımsız kullanım fonksiyonuna sahip değildir. Tarife hukukunda bir eşyanın “parça” olarak değerlendirilebilmesi için ilgili ana eşya ile doğrudan ilişkilendirilebilir nitelikte olması gerekir. Parça kavramı özellikle GYK 2(a) uygulamalarında önem taşımaktadır. Çünkü bir eşya, tamamlanmış ürünün esas karakterini oluşturacak seviyeye ulaşmışsa artık “parça” olmaktan çıkar ve tamamlanmış eşya olarak değerlendirilir. Örneğin tek başına ithal edilen bisiklet zinciri, otomobil kapısı veya makine dişlisi belirli şartlarda “parça” olarak sınıflandırılabilir.

Aksam; Gümrük tarife hukukunda “aksam” belirli bir eşyanın çalışmasını, işlevini, kullanım amacını veya teknik fonksiyonunu yerine getirmesine katkı sağlayan ve çoğunlukla ana eşya ile birlikte kullanılmak üzere tasarlanmış unsurları ifade eder. Aksam, genellikle tek başına bağımsız bir ticari eşya niteliği taşımamakta; esas eşyanın tamamlayıcı veya yardımcı unsuru olarak değerlendirilmektedir. Aksam kavramının temel özelliği ilgili ana eşya ile teknik ve fonksiyonel bağ içerisinde bulunmasıdır. Bu nedenle bir unsurun “aksam” sayılabilmesi için belirli bir eşya ile doğrudan ilişkilendirilebilir olması ve o eşyanın kullanımına hizmet etmesi gerekir. Tarife hukukunda aksam çoğu zaman eşyanın fonksiyonunu destekleyen veya çalışmasına katkı sağlayan tamamlayıcı unsur niteliğindedir. Bununla birlikte bir unsurun “aksam” olarak sınıflandırılabilmesi için ilgili tarife pozisyonu, Bölüm Notları ve Fasl Notları birlikte değerlendirilmelidir. Çünkü bazı unsurlar teknik olarak bir eşya ile ilişkili olsa dahi tarife sistematığı bakımından “genel kullanımlı eşya” kabul edilerek aksam kapsamında değerlendirilmeyebilir.

Örneğin; motorlu taşıt farları, makine kontrol panelleri, yazıcılara mahsus kağıt besleme üniteleri, bisiklet fren sistemleri, saat kayışları belirli şartlarda aksam niteliğinde değerlendirilebilir.

Aksam kavramı, “parça” kavramı ile yakın ilişki içerisinde olmakla birlikte tamamen aynı anlamı taşımaz. Parça çoğu zaman eşyanın fiziksel bütünü oluşturan bileşeni ifade ederken; aksam daha geniş şekilde eşyanın çalışmasına, kullanımına veya tamamlayıcı fonksiyonuna hizmet eden unsurları da kapsayabilmektedir. Aksam tek başına tamamlanmış ürünün karakterini oluşturamayan yalnızca bütünün bir bileşeni niteliğindeki eşyadır. Bu nedenle GYK 2(a)’nın uygulanıp uygulanmayacağı değerlendirilirken asıl bakılması gereken husus eşyanın tamamlanmış ürünün teknik, ticari ve fonksiyonel kimliğini taşıyıp taşımadığıdır.

Son şeklini almamış eşya; Doğrudan kullanıma hazır olmayan, bitirilmiş eşya veya aksamın yaklaşık şekil veya taslağına sahip ve istisnai haller dışında sadece bitirilmiş eşya veya aksamının tamamlanması için kullanılabilecek eşya anlamındadır (**Örneğin;** tüp şeklinde, vidalı kapakla kapatılmak üzere vida ağzı açılmış biçimde bir ucu açık bir ucu kapalı, vida ağzı açılmış olan ucun altında kalan kısmı istenilen şekil ve boyutlarda genişletilebilecek biçimde tasarlanmış olan plastik şişe taslakları).

Bitirilmiş eşyanın, esas şeklini henüz almamış yarı mamuller (çubuklar, diskler, borular vb. gibi) "son şeklini almamış eşya" olarak mütalaa edilmezler

Örnek: Anahtar taslakları (çelikten mamul). Genel yorum kuralı 2a gereği tamamlanmamış veya bitirilmemiş anahtar taslakları, Anahtar olarak 83.01 tarife pozisyonunda sınıflandırılır.

I ila VI' ıncı Bölümlere ait pozisyonların kapsamı açısından kuralların bu kısmı, normal olarak bu Bölümlere giren eşyaya uygulanmaz. Kural tarafından kapsanan muhtelif hususlar, Bölüm veya Fasılların Genel Açıklama Notlarında yer almaktadır (örneğin, Bölüm XVI ve Fasil 61, 62, 86, 87 ve 90).

Genel Yorum Kuralı 2A (Birleştirilmemiş veya Demonte Şekilde Sunulan Eşya)

Genel Yorum Kuralı 2a birleştirilmemiş veya demonte şekilde sunulan eşyanın birleştirilmiş veya monte edilmiş eşya ile aynı pozisyonunda tasnife tabi tutulacağını ifade eder. Eşyanın bu şekilde sunulması genellikle paketlenme, satış veya nakliye gereksinimleri veya uygunluğu gibi nedenlere dayanmaktadır.

Bu kural demonte veya birleştirilmemiş halde sunulan eşyaya ve bu kuralın birinci bölümüne istinaden tamamlanmış veya bitirilmiş eşya gibi işlem görmesi şartıyla tamamlanmamış veya bitirilmemiş eşyaya da uygulanır.

Bu kuralın gereği olarak "birleştirilmemiş veya demonte eşya" tabiri parçaları sadece birleştirme işlemini gerektiren, örneğin, bağlantı elemanları (vidalar, somunlar, cıvatalar, vb.) veya perçinleme ya da kaynak yoluyla birleştirilebilen eşyayı ifade eder.

Montaj yönteminin karmaşıklığı dikkate alınmaz. Bununla birlikte nihai şeklini vermek için eşyanın parçalarının daha ileri bir işçilik görmemesi gerekir.

Bir eşyanın montajı için gerekli parçalarının sayısı fazla ise bu eşyanın montajının tamamlanmasından arta kalan parçalar ayrı olarak sınıflandırılır.

Bu kural tarafından kapsanan hususlar Bölüm veya Fasılların Genel Açıklama Notlarına aktarılmıştır (örneğin, Bölüm XVI ve Fasil 44, 86, 87ve 89).

I ila VI' ıncı Bölümlere ait pozisyonların kapsamı açısından, Kuralın bu kısmı normal olarak bu Bölümlere giren eşyaya uygulanmaz.

Demonte Eşya; Demonte eşya; tamamlanmış bir eşyanın, genellikle taşıma, paketlenme, depolama veya lojistik nedenlerle parçalarına ayrılmış halde gümrüğe sunulan biçimini ifade eder. Demonte halde sunulan eşya, montaj işlemi dışında ileri düzey bir işçilik gerektirmemesi ve tamamlanmış eşyanın esas karakterini taşıması halinde, Genel Yorum Kuralı 2(a) gereğince tamamlanmış eşya gibi sınıflandırılır.

Demonte eşyanın temel özelliği, parçaların bir araya getirilmesiyle ilave imalat işlemine gerek olmaksızın tamamlanmış ürünün ortaya çıkabilmesidir. Burada montaj işleminin basit veya karmaşık olması önem taşımamakta; önemli olan, eşyanın nihai karakterinin oluşmuş bulunmasıdır.

Örneğin demonte halde ithal edilen mobilyalar, bisikletler, makineler veya motorlu taşıtlar bu kapsamda değerlendirilebilir.

Genel Yorum Kuralı 2(B) (Maddelerin Karışım ve Bileşimleri)

Yorum Kuralı 2B karışım veya bileşik halde bulunan maddeler ve iki veya daha fazla maddeden oluşan eşya ile ilgilidir. Bu Kural ya belirli bir maddeye (örneğin; 05.03 pozisyonu- at kılı) veya belirli bir maddeden mamul eşyaya (örneğin, 45.03 pozisyonu- tabii mantardan mamul eşya) atıf yapılan pozisyonlara uygulanır.

Bu Kural yalnızca pozisyonlarda, Bölüm veya Fasil notlarında aksine bir hüküm bulunmadığı hallerde uygulanır (örneğin, 15.03 pozisyonu- domuz yağı karıştırılmamış).

Bir Bölüm veya Fasil Notunda veya bir pozisyon metninde belirtilen hazır karışımlar, I No.lu Kuralda yer alan esaslara göre sınıflandırılırlar.

Bu kurala göre, Tarifenin herhangi bir pozisyonunda belirli bir maddeye yapılan atıf bu maddenin başka maddelerle birleştirilmiş hallerini de içine alır. Aynı şekilde bu kural belirli bir maddeyi belirten pozisyonun kapsamını kısmen bu maddeden mamul eşyayı da içine alacak şekilde genişletmektedir.

Bununla beraber bu kural pozisyon metnindeki tanıma uymayan (kural 1 de belirtildiği gibi) eşyayı kapsayacak şekilde genişletilemez. Diğer bir ifade ile eşyaya katılan yeni maddenin pozisyon metninde belirtilen eşyanın asli karakterini değiştirmemesi gerekir.

Bu kuralın gereği olarak maddelerin karışım veya bileşimleri ve birden çok maddeyi içeren eşya eğer ilk bakışta 2 veya daha çok pozisyonunda sınıflandırılabilirse 3 no'lu kuraldaki prensiplere göre sınıflandırılmalıdır.

Örnek: Dikalsiyum sitrat ithal edeceğimizi düşünelim. Tarife cetvelinde özel olarak belirtilmemiştir bu nedenle Dikalsiyum sitratın içeriğine bakmamız gerekir. Sitrik asit' in (halk dilinde limon tuzu olarak bilinir) tuzlarından biri olan dikalsiyum sitrat sitrik asit' in kalsiyum hidroksit veya kalsiyum karbonat ile nötrleştirilmesiyle elde edilir yani temel olarak sitrik asit tuzudur. Bu nedenle genel yorum kuralı 2b gereği dikalsiyum sitratı 2918.15.00.90.19 tarifesindeki sitrik asit' in diğer tuzları GTIP' ne vermemiz gerekir.

Genel Yorum Kuralı 2'nin özeti (ezber cümlesi)

2(a): Bir pozisyonunda eşya adı geçiyorsa; bitmemiş/eksik hâli de (tam eşyanın esas karakterini taşıyorsa) o pozisyona dâhildir. Ayrıca eşya dağınık/monte edilmemiş halde geliyorsa sanki monte edilmiş gibi sınıflandırılır.

2(b): Bir pozisyonunda madde/ham madde (ör. pamuk, plastik, deri) adı geçiyorsa; bu madde karışım/kompozit hâlindeyse de kapsam dâhildir. Birden fazla madde söz konusuysa nihai karar Genel Yorum Kuralı 3 ilkelerine göre verilir.

2(a)-“Bitmemiş ama esas karakter var” \+ “Dağınık (unassembled) = monte edilmiş say”

Uygulama adımları

Eşya tam değil mi? Parçası eksik mi?

Yine de baktığında “bu aslında şu eşya” diye esas karakteri görünüyor mu?

Ya da eşya parçalar halinde mi geldi (montajı yapılmamış)?

Örnekler

Bisiklet, kutuda parçalar halinde → 87.12 (bisiklet). Dağınık geldi ama monte edilmiş sayılır.

IKEA dolap seti (parçalar halinde) → 94.03 (Mobilya).

Düğmeleri takılmamış gömlek → 62.05 (erkek gömlekleri). Eksik ama gömlek olduğu anlaşılıyor.

Akıllı telefon gövdesi (sadece kapak yok) → Telefonun pozisyonu. Esas karakter telefon gövdesinde.

Sık Hata: “Eksik” diye başlığa kaçmak. Hayır—esas karakter varsa 2(a) ile tam eşya gibi sınıflandır.

2(b)-“Madde adı + karışımlar/kompozitler → önce kapsar, sonra karar için Genel Yorum Kuralı 3”

Uygulama adımları

Pozisyon bir maddeye atıf yapıyor mu? (Ör. “plastikten eşya”, “Pamuklu Mensucat”)

Eşya o maddeyle beraber başka madde de içeriyor mu? (Karışım/Kompozit)

O zaman bu pozisyon kapsama adaydır; nihai seçim için Genel Yorum Kuralı 3b geçersin (çoğu kez 3(b)-esas karakter).

Örnekler;

Pamuk/polyester karışımı gömleklik kumaş → “pamuklu mensucat” ve “sunli lifli mensucat” ikisi de aday olur; Genel Yorum Kuralı 3(b) ile esas karakter (çoğu kez ağırlıkça baskın lif) belirler.

Plastik gövdeli, metal vidalı mutfak eşyası → “plastikten eşya” pozisyonu adaya girer; nihai karar Genel Yorum Kuralı 3(b) (çoğunlukla esas karakteri veren plastikten).

Deri + tekstil kompozit çanta → Deri eşyalar vs. tekstil eşyalar aday; seçim Genel Yorum Kuralı 3(b) ile.

Sık hata: 2(b) ile hemen karar vermeye çalışmak. 2(b) sadece kapsamı genişletir; kararı çoğu zaman Genel Yorum Kuralı 3 verir.

Hızlı karar ağacı

Genel Yorum Kuralı 1 pozisyon metni + bölüm ve fasıl notları meseleyi çözüyor mu? → Bitti.

Eksik/dağınık ama esas karakter var mı? → Genel Yorum Kuralı 2(a).

Karışım/çok malzemeli mi? → Genel Yorum Kuralı 2(b) → Genel Yorum Kuralı 3 (çoğunlukla 3(b) esas karakter).

Alt pozisyona iniş → Genel Yorum Kuralı 6.

GENEL YORUM KURALI 3

Genel Yorum Kuralı 2b uygulanması nedeniyle (karışım eşya, birleşim eşya) veya başka herhangi bir nedenle eşya iki veya daha fazla pozisyona girebildiği takdirde, o eşyanın tarifedeki yerinin saptanması aşağıda gösterildiği üzere yapılır;

Dikkat: Eşyamız gerek yorum kuralı 2b gerekse de başka herhangi bir nedenle iki veya daha fazla pozisyona girebiliyorsa ve siz eşyanın tarifesini belirlemede zorlanıyorsanız devreye Genel Yorum Kuralı 3 devreye girer.

Genel Yorum Kuralı 3A: Eşyayı en özel (specific description) şekilde niteleyen pozisyon, daha genel şekilde niteleyen pozisyona göre öncelik alır ancak iki veya daha fazla pozisyondan her biri karışım halinde veya bileşik eşyayı meydana getiren maddelerin sadece bir kısmına veya perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşyanın sadece bir kalemine atıfta bulunuyorsa, içlerinden birisi eşya hakkında daha kapsamlı veya kesin tanım verse de bu pozisyonlar bu eşya ile ilgili eşit derecede özel (spesifik) sayılırlar.

Genel Yorum Kuralı 3B: Genel Yorum Kuralı 3A'nın uygulanmasıyla tarifedeki yeri tayin edilemeyen karışık ürünlerin ve çeşitli maddelerden oluşan veya çeşitli eşyanın birleşmesiyle meydana gelen mamuller ile perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşyanın tarifedeki yeri bunlara esas niteliğini veren madde veya eşya saptanabildiği takdirde buna göre bulunur.

Bir başka anlatımla; Genel Yorum Kuralı 3a ile eşyayı en özel şekilde niteleyen pozisyon daha genel şekilde niteleyen pozisyona göre öncelik alır demistik ancak siz Genel Yorum Kuralı 3a'ya göre tarife veremiyorsanız yorum kuralı 3b eşyaya esas niteliğini veren maddeye göre tarife verebilirsiniz.

Genel Yorum Kuralı 3C: Genel Yorum Kuralı 3a veya Genel Yorum Kuralı 3b uyarınca tarifedeki yeri saptanamayan eşya her biri geçerli olabilecek pozisyonların numara sırasına göre sonuncusunda mütalaa edilecektir.

Bir başka anlatımla; Genel Yorum Kuralı 3a ve 3b'ye göre tarife veremiyorsanız bu durumda Genel Yorum Kuralı 3c devreye girecek ve tarife seçenekleri arasında en ileri pozisyon numarası hangisi ise onu seçeceksiniz.

Bu kural, Genel Yorum Kuralı 2b uygulanmasıyla veya başka bir nedenle ilk bakışta iki veya daha çok pozisyona girebilecek şekilde olan eşyanın sınıflandırılmasında üç yöntem sağlamaktadır. Bu çerçevede Genel Yorum Kuralı 3, sınıflandırmada belirsizlik doğuran ve birden fazla pozisyonun uygulanabilir görüldüğü durumlarda, eşyanın tarifedeki yerinin belirlenmesi için kademeli bir yöntem öngörmektedir.

Buna göre, sınıflandırmada 3(b) kuralı sadece 3(a) Kuralının yetersiz kalması halinde uygulanır, 3(a) ve (b) Kurallarının yetersiz kalması halinde 3(c) Kuralı uygulanır. Bu nedenle öncelik sırası: (a) özel tanımlamalar, (b) asli karakter, (c) geçerli olabilecek pozisyonların numara sırasına göre sonuncusudur.

TEKRAR:

Yorum Kuralı 3(a) Özel Tanımlamalar

Yorum Kuralı 3(b) Asli Karakter

Yorum Kuralı 3(c) Geçerli olabilecek pozisyonların numara sırasına göre sonuncusudur.

Bu Kural, Bölüm, Fasl Notlarında veya pozisyon metinlerinde aksine bir hüküm bulunmadığı hallerde uygulanabilir. Örneğin, Fasl 97 ye ait 4(b) No.lu not hükmü, aynı zamanda hem 97.06 pozisyonunda hem de 97.01 ila 97.05 pozisyonlarında yer alabilecek eşya, 97.01 ila 97.05 pozisyonlarında sınıflandırılır. Bu gibi eşya bu kurala göre değil, Fasl 97 ye ait 4(b) not hükmüne göre sınıflandırılacaktır.

Genel Yorum Kuralı 3A

3(A) Kuralına göre eşyayı en özel şekilde niteleyen pozisyon daha genel şekilde niteleyen pozisyona göre öncelik alır. Herhangi bir pozisyonun bir eşyayı diğerinden daha özel şekilde niteleyip nitelemediğinin tespit edilmesi hususunda kesin kurallar konulması mümkün değildir. Fakat genel olarak denilebilir ki:

(a) İsmen yapılmış bir tanım, sınıf şeklinde yapılan bir tanımdan daha öncelik alır (*Örneğin, kendinden motorlu saç ve sakal tıraş makineleri 8510 pozisyonunda sınıflandırılırlar bunlar elle kullanılan elektro-mekanik aletler olarak 84.67 pozisyonunda veya kendinden elektrik motorlu elektro-mekanik ev aletleri olarak 85.09 pozisyonunda sınıflandırılmazlar.*) ismen bir tanımlama yapıldığı için Genel Yorum Kuralı 3a uygulanır ve ismen tanımlanan yerde sınıflandırma yapılır.

(b) Eğer eşya, kendisini daha açık bir şekilde tarif eden bir tanıma uyuyorsa bu tanım daha eksik yapılmış bir tanımlamadan öncelik alır. Bu sınıflandırmaya giren eşya örnekleri aşağıda gösterilmiştir.

(1) Motorlu vasıtalarda kullanılmak üzere tuftedilmiş halılar, motorlu vasıtaların aksesuarı olarak 87.08 pozisyonunda değil, halı olarak daha özel bir şekilde tanımlandıkları 57.03 pozisyonunda sınıflandırılacaklardır.

(2) Sertleştirilmiş veya lamine edilmiş camlardan çerçevesiz emniyet camları (havalı camlar), şekillendirilmiş ve uçaklarda kullanılmak üzere hazırlanmış olmaları halinde 88.01 veya 88.02 pozisyonlarındaki eşyaların parçaları olarak 88.03 pozisyonunda sınıflandırılmayıp daha özel bir şekilde tanımlandıkları 70.07 pozisyonunda (emniyet camları) sınıflandırılırlar.

Bununla beraber iki veya daha fazla pozisyondan her biri, karışım halinde veya bileşik eşyayı meydana getiren maddelerin sadece bir kısmına veya perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşyanın sadece bir kalemine atıfta bulunuyorsa, içlerinden birisi eşya hakkında daha kapsamlı veya kesin tanım verse de bu pozisyonlar, bu eşya ile ilgili eşit derecede özel (spesifik) sayılırlar. Bu durumda, eşyanın sınıflandırılması 3(b) veya 3(c) Kuralına göre yapılır.

Genel Yorum Kuralı 3B

Kural 3B aşağıdakilerle ilgilidir;

- (i) Karışımlar.
- (ii) Çeşitli maddelerden oluşan bileşik eşya.
- (iii) Çeşitli eşyanın birleşmesinden meydana gelen bileşik eşya.

(iv) Perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşya.

Dikkat Edin! Genel Yorum Kuralı 3b sadece Genel Yorum Kuralı 3a' nın yetersiz kaldığı hallerde bu uygulanabilir.

Bütün bu durumlarda bir eşyanın tarifedeki yeri eşyaya mümeyyiz vasfını veren madde veya eşya hangisi ise o madde veya eşyadan ibaretmiş gibi sınıflandırılır. Mümeyyiz vasıf, esas karakter ve İngilizce Essential character eş anlamlı terimlerdir. Mümeyyiz vasfını veren madde eşyanın cinsine göre değişir. Bu nitelik örneğin, eşyayı teşkil eden çeşitli maddelerin veya onu meydana getiren çeşitli eşyanın içeriği, hacmi, ağırlığı veya miktarı, kıymeti veya eşyanın kullanımındaki önemine göre belirlenir.

Bu kurala göre çeşitli eşyadan yapılmış birleşik eşya tabirinden sadece çeşitli eşyanın birleşmesinden oluşan ve parçaları birbirine ayrılmaz bir bütün teşkil edecek şekilde birleştirilmiş olan eşya değil, aynı zamanda ayrılabilir parçaları olan eşyada anlaşılır. Ancak bu unsurlar birbirini tamamlayıcı olmalı ve ayrı parçalar halinde satışa arz edilmeyecek bir bütün oluşturmalıdır. Örneğin ayrılabilen kül tabağı ve kaidesi bulunan kül tablaları veya baharat takımları. Genel bir kural olarak bu birleşik parçaları ortak bir ambalaj içine konulur.

Bu kuralda **"perakende olarak satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşya"** tabirinden aşağıda belirtilenler anlaşılır:

- (a) İlk bakışta farklı pozisyonlarda sınıflandırılabilen en az iki farklı parçadan mamul eşya örneğin; altı adet fondü çatalı bu kuralın kapsamına göre birtakım (set) sayılamaz.
- (b) Özel bir gereksinmeyi karşılamak veya belirli bir işlevi yerine getirmek üzere bir araya getirilmiş ürünler veya parçalardan mamul eşya
- (c) Yeniden paketlemeye gerek kalmadan kullanıcılara doğrudan satış için uygun biçimde düzenlenmiş eşya. (Örneğin; kutular içinde, kılıfın içinde vb. gibi). Bu nedenle bu deyim, örneğin hazır yemeklerin hazırlanmasında birlikte kullanılması amaçlanan çeşitli gıda maddelerinden oluşan takımları kapsar.

3(B) kuralına göre sınıflandırılacak takımlara şunlar örnek gösterilebilir.

1- 20.04 pozisyonunda sınıflandırılan patates cipsleriyle (french fries) birlikte ambalajlanmış biçimde bulunan ve 16.02 pozisyonundaki çöreklerin içinde sığır etinden oluşan peynir içeren veya içermeyen sandviçten meydana gelen takımlar 16.02 pozisyonunda sınıflandırılırlar.

2- Bir karton kutuya konulmuş olarak spagetti yemeği hazırlanmasında kullanılması amaçlanan pişirilmemiş bir spagetti paketi (19.02 pozisyonu) küçük bir poşet rendelenmiş peynir (0406 pozisyonu) ve küçük bir teneke domates sosu (2103 pozisyonu) içeren takımlar 19.02 pozisyonunda sınıflandırılır.

Bu Kural anlamında aşağıda yazılı ürünlerin bir araya getirilmiş olanları takım oluşturmaz.

Örneğin:

Bir kutu karides konservesi (16.05 pozisyonu),

Bir kutu karaciğer ezmesi (pate defoie) (16.02 pozisyonu),

Bir kutu peynir (04.06 pozisyonu),

Bir kutu dilimlenmiş domuz pastırması (16.02 pozisyonu)

Bir kutu sos kokteyli (16.01pozisyonu);

\- 22.08 pozisyonundaki bir şişe alkolü içki ve 22.04 pozisyonundaki bir şişe şarap.

Bu iki örnekte ve benzeri durumlarda, her bir ürün veya madde tek başına uygun bir pozisyonda sınıflandırılır.

3- Deri bir mahfaza (42.02 pozisyonu) içine konulmuş bir elektrikli saç makası (85.10 pozisyonu), bir tarak (96.15 pozisyonu), bir çift makas (82.13 pozisyonu), bir fırça (96.03 pozisyonu) ve dokumaya elverişli maddelerden havludan (63.02 pozisyonu) oluşan saç tuvalet takımı (seti) 85.10 pozisyonunda sınıflandırılır.

4-Plastik mahfaza içine konulmuş (42.02 pozisyonu), bir cetvel (90.17 pozisyonu), bir hesap diski (90.17 pozisyonu), bir çizim pergel (90.17 pozisyonu), bir kurşun kalem (96.09 pozisyonu) ve bir kalem açacağı (82.14 pozisyonu) içeren çizim takımları 90.17 pozisyonunda sınıflandırılır.

Yukarıda sözü edilen takımların sınıflandırılması, takıma mümayyiz vasfını veren eşya veya birlikte kabul edilen eşya gruplarına göre yapılır. Bu Kural üretim sanayiinde (örneğin, içeceklerde olduğu gibi) belirli miktarlar halinde ayrı ayrı paketlenmiş eşyaya uygulanmaz (ortak ambalaj içinde olsun olmasın).

EK BİLGİ:

Esas Karakter Belirlemesi

Esas karakter (essential character), eşyaya bütünsel kimliğini veren, onu belirli bir ürün kategorisi olarak tanımlayan niteliklerdir. WCO Açıklayıcı Notlar, esas karakterin şu ölçütlerle belirlenebileceğini kabul eder:

- Ağırlık ve hacim bakımından baskın bileşen
- Değer bakımından baskın bileşen
- İşlev ve kullanım amacı bakımından belirleyici bileşen
- Eşyaya toplumsal ve ekonomik kimliğini veren bileşen

Genel Yorum Kuralı 3C

Eşyanın Tarifedeki yeri 3(A) veya 3(B) Kurallarına göre tespit edilemiyorsa, eşyanın her biri geçerli olabilecek pozisyonların numara sırasına göre sonuncusunda sınıflandırılacaktır.

TEKRAR:

GENEL YORUM KURALI 3

Yorum kuralları içerisinde Genel Yorum Kuralı 3 açık ara en karmaşık olanıdır ve yorumlanması sonucu alınan kararlar Gümrük idarelerinde oldukça sık itiraza konu olmaktadır. Genel Yorum Kuralı 3, Genel Yorum Kuralı 2B' nin uygulanmasıyla (veya başka herhangi bir nedenle) iki veya daha fazla başlık altında sınıflandırılabilen malların nasıl sınıflandırılacağını anlatır.

Bu genel yorum kuralı mevzuatta tam olarak tanımlanmayan bazı sınıflandırma kavramlarını tanıtır. Bu kavramlar örneklerle ve çoğu durumda sınıflandırılan belirli bir ürün veya ürün grubu için geçerli olan Gümrük kararlarının incelenmesiyle açıklanır.

Genel Yorum Kuralı 3 başlıklar, bölüm veya fasıl notlarında aksi belirtilmediği sürece hiyerarşik olarak alınması gereken üç ayrı bölümden oluşmaktadır. Başka bir deyişle, Genel Yorum Kuralı 3'ü uygulamadan önce geri dönün ve dikkate almadığınız sınıflandırma talimatlarının mevcut olmadığından emin olun. Bunun Genel Yorum Kuralı 1'in bir tekrarı olduğunu unutmayın!

Genel Yorum Kuralı 3A bir eşyanın en spesifik tanımını veren pozisyonun daha genel bir tanım veren pozisyona tercih edildiğini belirtir. Başka bir deyişle; eşyayı sınıfa göre tanımlayan bir sınıflandırma yerine, eşyayı özel olarak adlandıran bir sınıflandırma seçmelisiniz.

Örneğin, " *Kendinden elektrik motorlu tıraş, saç kesme makinaları*" sınıflandıran 85.10 pozisyonu, " *Ev işlerinde kullanılmaya mahsus kendinden elektrik motorlu elektro-mekanik cihazlar*" sınıflandıran 85.09 pozisyonuna tercih edilir.

Benzer şekilde daha genel bir açıklamaya göre daha net bir açıklama tercih edilir. Örneğin, uçaklar için cam, uçakların bir parçası olarak değil güvenlik camı olarak sınıflandırılır. Çünkü güvenlik camı daha spesifik bir tanımlamadır.

Örneğin ahşap sandalye cinsi eşya hangi tarife pozisyonunda sınıflandırılacaktır. 44.21 tarife pozisyonunda yer alan ahşaptan diğer eşya olarak mı? Yoksa 9401 de yer alan *Oturmaya mahsus mobilyalar (94.02 pozisyonundakiler hariç) (yatak haline getirilebilir türden olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları.*?

9401 eşya için daha spesifik bir tanımlama yaptığından daha genel tanımlamaya tercih edilir.

Ancak, Genel Yorum Kuralı 3A'nın çalışmadığı birçok durum vardır. Örneğin, iki veya daha fazla pozisyonun sadece maddelerin bir kısmına atıfta bulunduğu kompozit mallar varsa (örneğin; bir karışımda veya lamine üründe ikiden fazla bileşenin bulunduğu durumlar), Genel Yorum Kuralı 3A kullanamazsınız. Sınıflandırma Genel Yorum Kuralı 3B veya 3C'ye düşmelidir.

Genel Yorum Kuralı 3B yalnızca karışımlar, farklı malzemelerden veya bileşenlerden oluşan bileşik mallar ve "perakende satış için takımlar halinde hazırlanmış mallar" için geçerlidir.

Bu kuralın uygulanmasına geçmeden önce, perakende satış için setler halinde hazırlanmış malları tanımlamamız gerekir. Bu bir birim olarak satış için paketlenmiş ve belirli bir ihtiyacı karşılamak veya belirli bir faaliyeti gerçekleştirmek için birlikte kullanılan farklı pozisyonlarda sınıflandırılabilen iki veya daha fazla eşya seti anlamına gelir.

Öte yandan zeytinyağı, şarap, peynir ve sosis gibi genel bir özel gıda maddeleri seti. Bunlar ayrı ayrı kullanılacağı için bu tanıma uymamaktadır. Bu durumda tüm bu kalemler ayrı ayrı sınıflandırılacaktır.

Ayrıca bu kural bağlamında perakende tabiri perakende mağazalarında satış anlamına gelmez; genel olarak satışa sunulan herhangi bir ürün (endüstriyel, ticari veya perakende) anlamına gelir.

Genel Yorum Kuralı 3B kapsamında bileşik bir öğeyi veya seti onlara temel karakterini veren malzeme veya bileşenden oluşuyormuş gibi sınıflandırmanız gerekir. Diğer bir deyişle eşyayı sınıflandıran kişi

eşyanın temel karakterinin ne olduğunu belirlemeli ve daha sonra sınıflandırmayı sadece o eşyadan oluşuyormuş gibi ona temel özelliğini veren eşyayı belirlemelidir.

Temel karakter kavramı Tarife Yorum Kurallarında tam olarak tanımlanmamıştır buda onu yorumlanmasında bir dereceye kadar öznelliğe tabi kılar. Temel karakter kavramı ithalatçılar için Gümrük İdarelerine tarife için itiraz etmekte en çok rastlanan kavramlardan dır.

Eşyanın temel karakteri belirleyen faktörler eşyanın türüne bağlı olarak değişecektir. Bu faktörlerden bazıları şunlar olabilir:

- Malzemenin veya bileşenin doğası.
- Eşyanın birincil işlevi ve bu işleve en çok hangi bileşenin katkıda bulunduğu.
- Bileşen malzemelerinin göreceli kütlesi/kalınlığı.
- Bileşen malzemelerinin göreceli ağırlığı.
- Bileşen malzemelerinin göreceli değeri.

Pişırmeye hazır bir spagetti yemeği örneğine bakalım. Eşyanın temel karakterin sınıflandırmayı belirlediği mükemmel bir örnektir. Bu pişırmeye hazır yemek, bir kartonda birlikte satılan pişmemiş spagetti (19.02), rendelenmiş peynir (04.06) ve domates sosu (21.03) içerir. Bu durumda spagetti sete temel karakterini veren öğedir. Bu nedenle set 19.02 altında sınıflandırılmıştır.

Bazen özellikle eşyanın işlevine eşit derecede katkıda bulunan ve kabaca aynı derecede mevcut olan bileşenler olduğunda eşyanın temel karakterini belirlemek çok karmaşık olabilir. Bu durumda eşyanızı her zaman önceki Tarife Yorum Kurallarına göre sınıflandırmaya çalışmalısınız ancak bu mümkün değilse her zaman Genel Yorum Kuralı 3C'ye geçebilirsiniz.

Genel Yorum Kuralı 3C Genel Yorum Kuralı 3 kapsamında sınıflandırılmaya hak kazanan eşyanın Genel Yorum Kuralı 3A veya 3B kapsamında sınıflandırılmaması durumunda ancak o zaman ve tarifelendirme konusunda hak eden pozisyonlar arasında sayısal olarak en son görünen tarife pozisyonunda sınıflandırılacağını belirtir.

TEKRAR:

Genel Yorum Kuralı 3'ün ezber cümlesi

Eşya birden fazla pozisyona giriyorsa:

3(a): Daha spesifik olan pozisyonu seç.

- Ama karışım/kompozit eşya ya da perakende satışa sunulmuş bir setin yalnızca bir kısmına atıf yapan pozisyonlar eşit derecede spesifik sayılır → 3(b)'ye geç.

3(b): Karışımlar, kompozit eşyalar ve perakende satışa sunulmuş setler için esas karakteri veren madde/bileşen neyse, ona göre sınıflandır.

3(c): 3(a) ve 3(b) ile çözülemiyorsa, aday pozisyonlar içinde numara olarak en sonuncusunu seç.

3(a)-"Daha spesifik açıklama" kuralı

Ne zaman? Aynı eşyayı kapsayan iki pozisyonlardan biri daha dar/özel tarif ediyorsa.

Örnekler

Plastikten içecek şişesi: 3923 (eşya taşımaya/ambalaja mahsus kaplar) vs. 3926 (diğer plastik eşya) → 3923 daha spesifik.

Çekiç: 8205 (çekiçler) vs. 8206 (diğer el aletleri) → 8205.

İstisna (çok önemli): Karışım/kompozit veya set söz konusuysa ve her pozisyon yalnız bir kısma hitap ediyorsa, bunlar eşit derecede spesifiktir → 3(b)'ye geçilir.

3(b)-“Esas karakter” kuralı (karışım, kompozit, set)

Kapsam:

Karışımlar (ör. %55 polyester / %45 pamuk kumaş),

Kompozit eşyalar (farklı maddelerden oluşan tek eşya; ör. plastik gövde + metal bıçaklı mutfak aleti),

Perakende satışa sunulmuş setler.

“Perakende satışa sunulmuş set” sayılmak için 3 koşul

En az iki farklı eşya,

Normalde farklı pozisyonlarda yer alabilen,

Belirli bir ihtiyacı veya faaliyeti birlikte karşılamak üzere bir araya getirilmiş ve birlikte satılan.

(“Seyahat setleri” 96.05 gibi, adıyla kapsayanlar zaten Genel Yorum Kuralı 1 ile çözülür; 3(b) değil.)

Esas karakter nasıl belirlenir?

Tek bir faktör yok; somut olaya göre şu göstergelere bakılır:

Madde/komponentin niteliği ve işlevdeki rolü (kullanımda belirleyici olan hangisi?),

Değer (en kıymetli bileşen),

Ağırlık/hacim/miktar,

Görünümde baskınlık (tüketicinin algısı),

Eşyanın amacını tayin eden unsur.

Örnekler;

%55 polyester / %45 pamuk gömleklik kumaş: Her iki lif pozisyonu da aday → esas karakter genellikle %55 polyester → suni/sentetik lifli mensucat.

Plastik saplı, çelik bıçaklı mutfak bıçağı: İşlevi veren bıçak (çelik) → bıçakların pozisyonu.

Hediye kahve seti: kupa + öğütülmüş kahve + kaşık → esas karakter çoğu durumda kahve (ihtiyacı karşılayan ana unsur) → kahve pozisyonu.

3(c)-“Numara olarak en sonuncusu” (eşitler arasında son)

Ne zaman? 3(a) işe yaramadı; 3(b) ile esas karakter objektif olarak belirlenemiyor (ör. %50/%50 lif karışımı ve değer/rol eşit).

Ne yapılır? Eşit derecede makul görülen aday pozisyonlar arasından numara olarak en sonda olan seçilir.

Örnek

%50 pamuk / %50 polyester dokuma kumaş; değer, ağırlık, fonksiyon vb. belirgin üstünlük yok → pamuklu mensucat ile sentetik mensucat altındaki adaylardan numara olarak en sonuncusu tercih edilir.

Sık yapılan hatalar

3(a)'yı gereksiz genişletmek: Parçalarına hitap eden pozisyonları “daha spesifik” saymak (hayır, eşit spesifik kabul edilir → 3(b)).

Set tanımını atlamak: “Bir araya konmuş” her şey set değildir; aynı faaliyet için birlikte satılma şartı aranır.

Esas karakteri tek kritere indirgemek: Değer veya işlev veya görünüm—duruma göre birkaçı birlikte değerlendirilir.

3(c)'yi erken kullanmak: Önce 3(a) ve 3(b) dürüstçe uygulanmalı.

Set Eşya Tarife Sınıflandırma Rehberi

Set eşya; tek başlarına farklı tarife pozisyonlarında sınıflandırılabilen nitelikteki iki veya daha fazla bağımsız eşyanın, yalnızca aynı ambalaj içinde bulunma olgusunu aşacak şekilde, belirli bir ortak ihtiyacı karşılamak veya belirli bir faaliyetin yerine getirilmesine birlikte hizmet etmek üzere bir araya getirildiği; yeniden paketlenmeye gerek olmaksızın nihai kullanıcıya doğrudan satışa hazır halde sunulan ve tarife sınıflandırmasında, şartları olduğu ölçüde, bütüne mümeyyiz vasfını yani esas niteliğini veren eşyanın tarifesi esas alınarak değerlendirilen ticari eşya bütünüdür.

Set eşyanın sınıflandırılması uygulamada en çok hata yapılan alanlardan biridir. Bunun temel sebebi, ticari hayatta “set”, “takım”, “kit”, “kutu”, “paket”, “hediye seti”, “kırtasiye seti”, “mutfak seti” gibi adlarla sunulan her eşyanın tarife bakımından otomatik olarak set kabul edilmesidir. Oysa tarife sınıflandırmasında belirleyici olan ticari ad değil eşyanın Genel Yorum Kuralları çerçevesinde objektif niteliğine göre yapılan belirlemedir.

Genel Yorum Kuralı 3 bir eşyanın iki veya daha fazla pozisyona girebildiği durumlarda uygulanır. Bu kuralda öncelik sırası; önce özel tanım, sonra esas karakter veya mümeyyiz vasıf, en son ise geçerli olabilecek pozisyonlar içinde numara sırasına göre son pozisyonudur. Bu nedenle GYK 3(b) ancak GYK 3(a) ile sınıflandırmanın yapılamadığı hallerde devreye girer.

GYK 3(b) karışımlar, çeşitli maddelerden oluşan bileşik eşya, çeşitli eşyanın birleşmesinden meydana gelen bileşik eşya ve perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşya bakımından uygulanır. Bu kapsamda sınıflandırma mümkün olduğu takdirde eşyaya mümeyyiz vasfını veren madde veya eşya esas alınarak yapılır.

1. İlk İlke: Aynı Ambalajda Bulunmak Set Olmak İçin Yeterli Değildir

Set eşya değerlendirmesinde ilk ve en önemli ayrım şudur:

Eşyaların aynı kutuda, aynı blister ambalajda, aynı çantada veya aynı satış paketinde sunulması tek başına set eşya niteliği kazandırmaz. Birden fazla eşyanın birlikte ambalajlanmış olması yalnızca fiziki bir birlikteliktir. Tarife bakımından setten bahsedebilmek için bu birlikteliğin fonksiyonel, ticari ve kullanım amacı bakımından anlamlı bir bütün oluşturması gerekir.

Bu nedenle muayene memuru veya gümrük müşaviri önüne gelen çok unsurlu eşyada önce şu soruyu sormalıdır: bu eşyalar sadece birlikte mi paketlenmiş yoksa belirli bir ihtiyacı veya belirli bir işlevi yerine getirmek üzere mi bir araya getirilmiş?

Bu soru set analizinin başlangıç noktasıdır.

2. Set Eşya Sayılabilmesi İçin Üç Şart

GYK 3(b) anlamında “**perakende satılacak hale getirilmiş takım halinde bulunan eşya**” dan söz edilebilmesi için üç şart birlikte aranır.

Birinci şart, eşyanın ilk bakışta farklı tarife pozisyonlarında sınıflandırılacak en az iki farklı parçadan oluşmasıdır. Aynı türden altı adet fondü çatalının birlikte ambalajlanması bu nedenle set sayılmaz çünkü farklı pozisyonlara girebilecek farklı eşyalardan oluşmaz.

İkinci şart, bu parçaların özel bir gereksinmeyi karşılamak veya belirli bir işlevi yerine getirmek üzere bir araya getirilmiş olmasıdır. Örneğin spagetti, rendelenmiş peynir ve domates sosu birlikte sunulduğunda bunlar spagetti yemeği hazırlama amacına yöneliktir. Bu nedenle fonksiyonel bir bütünlük vardır.

Üçüncü şart, eşyanın yeniden paketlemeye gerek kalmaksızın son kullanıcıya doğrudan satışa uygun şekilde düzenlenmiş olmasıdır. Kutular, kılıflar, blister ambalajlar veya benzeri perakende satış sunumları bu şart bakımından önem taşır.

Bu üç şarttan biri yoksa eşya GYK 3(b) anlamında set olarak kabul edilmez. Bu durumda her unsur kendi tarife pozisyonunda ayrı ayrı sınıflandırılır.

3. Set Niteliği Taşıyamıyorsa Ayrı Sınıflandırma

Gümrükler Genel Müdürlüğünün 13.05.2026 tarihli ve 121753707 sayılı “Set Eşyanın Sınıflandırılması” konulu yazı, uygulama açısından çok önemli bir noktayı netleştirmektedir.

Yazının ana mesajı şudur:

Bir ambalaj içinde birden fazla eşya bulunması bu eşyaların mutlaka set olarak sınıflandırılacağı anlamına gelmez. Eşyalar GYK 3(b) anlamında set şartlarını taşıyamıyorsa her bir eşya kendi GTİP’ inde ayrı ayrı sınıflandırılır. Bu yaklaşım özellikle kırtasiye setleri, oyuncaklı kırtasiye ambalajları, promosyon kutuları, hediye paketleri ve birbirinden bağımsız kullanım alanı olan çoklu ürün ambalajları bakımından önemlidir.

Yazıdaki kırtasiye seti örneğinde, aynı ambalajda bulunan kurşun kalem, kalemıraş, not defteri, makas, plastik mamul, boya kalemi gibi unsurların set olarak tek GTİP altında değil ayrı ayrı kendi GTİP’ lerinde sınıflandırılması gerektiği belirtilmiştir. Buradan çıkan sonuç şudur: Kırtasiye ürünlerinin aynı ambalajda bulunması, tek başına “kırtasiye seti” olarak sınıflandırma yapılması için yeterli değildir. Bu ürünlerin belirli ve tek bir özel gereksinimi karşılayıp karşılamadığı ayrıca incelenmelidir.

4. İnceleme Sırası: Muayene Memuru veya Müşavir Ne Yapmalı?

Set olduğu iddia edilen eşya önünüze geldiğinde inceleme şu sırayla yapılmalıdır:

Birinci aşama: Eşyanın unsurları tek tek tespit edilir.

Ambalaj içindeki her ürün ayrı ayrı belirlenir. Ürünün maddesi, fonksiyonu, ticari tanımı, teknik özelliği, adedi, kıymeti ve varsa kendi başına kullanılabilirliği ortaya konulur.

İkinci aşama: Her unsurun ilk bakışta hangi pozisyonlara girebileceği değerlendirilir.

Setin oluşabilmesi için en az iki farklı unsurun farklı tarife pozisyonlarına girebilir nitelikte olması gerekir. Bütün parçalar aynı pozisyon kapsamındaysa GYK 3(b) anlamında set tartışması çoğu durumda doğmaz.

Üçüncü aşama: Unsurların ortak bir özel gereksinime veya belirli bir işleve hizmet edip etmediği incelenir.

Bu aşama en kritik aşamadır. Eşyalar aynı ambalajda bulunmakla birlikte birbirinden bağımsız tüketiliyor veya kullanılıyorsa set yoktur. Buna karşılık, unsurlar birlikte kullanıldığında belirli bir işlevi tamamlıyorsa set ihtimali güçlenir.

Dördüncü aşama: Perakende satışa uygun sunum olup olmadığına bakılır.

Eşya nihai kullanıcıya doğrudan satılacak şekilde paketlenmiş mi, yoksa yalnızca taşıma, depolama veya toptan satış kolaylığı için mi bir araya getirilmiş? Bu ayırım yapılmalıdır.

Beşinci aşama: Set şartları sağlanıyorsa mümeyyiz vasıf belirlenir.

Setin esas karakterini hangi unsur veriyor? Bu belirlenirken yalnızca kıymet değil; kullanım amacı, fonksiyon, ağırlık, hacim, miktar, tüketici algısı ve ürünün ticari kimliği birlikte değerlendirilir.

Altıncı aşama: Mümeyyiz vasıf belirlenemiyorsa GYK 3(c) uygulanır.

Eğer GYK 3(a) ve 3(b) ile sınıflandırma yapılamıyorsa, geçerli olabilecek pozisyonlar arasında numara sırasına göre en sonda yer alan pozisyon tercih edilir.

5. Mümeyyiz Vasıf Nasıl Belirlenir?

Mümeyyiz vasıf, setin bütünsel kimliğini belirleyen unsurdur. Başka bir ifadeyle, tüketicinin o seti esasen hangi unsur için satın aldığı ve setin ticari-fonksiyonel karakterinin hangi eşya tarafından verildiği araştırılır.

Örneğin elektrikli saç kesme makinesi, tarak, makas, fırça ve havludan oluşan saç bakım setinde esas karakter elektrikli saç kesme makinesindedir. Çünkü setin ana fonksiyonu saç kesimi ve bakımındır; diğer unsurlar yardımcı niteliktedir. Bu nedenle sınıflandırma 85.10 pozisyonu üzerinden yapılır.

Spagetti, peynir ve domates sosundan oluşan yemeye hazır olmayan yemek hazırlama setinde ise esas karakter spagetti tarafından verilir. Çünkü setin amacı spagetti yemeği hazırlamaktır ve ana unsur makarnadır. Bu nedenle sınıflandırma 19.02 pozisyonunda yapılır.

Çizim takımlarında cetvel, hesap diski, çizim pergeli, kurşun kalem ve kalem açacağı gibi unsurlar birlikte çizim yapma işlevine yöneliktir. Bu durumda esas karakter çizim araçları grubunda yoğunlaştığından sınıflandırma 90.17 pozisyonunda yapılır.

6. Seti Bozan ve Bozmayan Unsurlar

Her yardımcı unsur seti bozmaz. Set içinde yer alan küçük, düşük kıymetli, yardımcı veya tamamlayıcı nitelikteki bir unsur, setin ortak kullanım amacını ortadan kaldırmıyorsa set niteliğini bozmazabilir.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken ölçüt şudur:

Yardımcı unsur, setin ortak işlevine hizmet ediyor veya bu işlevi bozmayacak kadar tali kalıyorsa set korunabilir. Fakat unsur, setin ortak amacından bağımsız ve ayrı bir tüketim/kullanım amacı taşıyorsa set değerlendirmesi zayıflar.

Örneğin saç kesme setinde bulunan küçük bir temizleme fırçası veya tarak, setin saç bakım fonksiyonunu tamamlar; seti bozmaz. Buna karşılık kırtasiye ambalajına eklenmiş bağımsız bir oyuncak, ana ürünlerle belirli ve tek bir özel işlevi paylaşmıyorsa set değerlendirmesini sorunlu hale getirebilir.

7. Set Olmayan Çoklu Ambalajlara Örnekler

Bir kutu karides konservesi, bir kutu karaciğer ezmesi, bir kutu peynir, bir kutu et ürünü ve bir kutu sos birlikte sunulsa bile, bunlar GYK 3(b) anlamında set oluşturmaz. Çünkü her biri bağımsız tüketilebilen gıda ürünüdür ve birlikte belirli bir tek yemeğin hazırlanmasına zorunlu olarak yönelmemiştir. Bu durumda her ürün kendi pozisyonunda sınıflandırılır.

Bir şişe alkollü içki ile bir şişe şarap birlikte sunulduğunda da set oluşmaz. Her biri ayrı tüketim konusu olduğundan kendi pozisyonunda değerlendirilir.

Yeni yazıdaki kırtasiye seti örneği de bu bakımdan önemlidir. Kalem, kalemıraş, not defteri, makas, plastik mamul ve boya kalemleri aynı ambalajda bulunsan bile, Bakanlık yaklaşımı bunların her durumda tek bir set olarak sınıflandırılmayacağını; set şartları oluşmuyorsa ayrı ayrı sınıflandırılması gerektiğini göstermektedir.

8. Beyanname Düzenlenirken Nelere Dikkat Edilmeli?

Eğer eşya GYK 3(b) anlamında gerçek bir set ise, beyan setin tamamı için mümeyyiz vasfı veren unsurun GTİP'i üzerinden yapılır. Bu durumda setin tamamı, o GTİP' in vergi, ticaret politikası önlemi ve diğer mali yükümlülük rejimine tabi olur. Setin içindeki her unsur için ayrıca ayrı GTİP üzerinden vergi hesaplanmaz çünkü sınıflandırma setin nihai tarife pozisyonu üzerinden yapılmıştır.

Ancak eşya set niteliği taşımıyorsa, aynı ambalajda bulunsan bile her unsur ayrı GTİP'te beyan edilmelidir. Bu durumda her unsurun kendi gümrük vergisi, ilave gümrük vergisi, ek mali yükümlülük, gözetim, TAREKS, uygunluk denetimi veya diğer dış ticaret önlemleri ayrıca değerlendirilir.

Bu ayrım beyannameye çok önemlidir. Çünkü set olmadığı halde tek GTİP üzerinden beyan yapılması, eksik vergi tahakkuku veya dış ticaret önlemlerinin yanlış uygulanması sonucunu doğurabilir. Tersine, gerçek bir set olduğu halde her unsurun ayrı ayrı beyan edilmesi de GYK 3(b) sistematığına aykırı olabilir.

9. BTB Başvuruları Açısından Yeni Yazının Önemi

13.05.2026 tarihli yazının önemli sonuçlarından biri de BTB başvurularına ilişkindir. BTB sisteminde bir başvuru kapsamında birden fazla GTİP verilmesi sistemselsel olarak mümkün olmadığından, set niteliği

taşımayan ve her biri ayrı GTİP'te sınıflandırılması gereken eşyalar için tek BTB başvurusu yapılması uygun değildir.

Bu durumda idarenin yaklaşımı, eşya set niteliğinde değilse ve ayrı ayrı sınıflandırılması gerekiyorsa, başvurunun tek bir BTB konusu olarak değerlendirilmemesi gerektiği yönündedir. Bu nedenle BTB başvurusunda eşyanın gerçekten GYK 3(b) anlamında set olup olmadığı önceden analiz edilmeli; set değilse her eşya için ayrı başvuru veya ayrı sınıflandırma değerlendirmesi yapılmalıdır.

10. Uygulama İçin Kısa Kontrol Listesi

Set eşya önünüze geldiğinde şu sorular sırayla sorulmalıdır:

Ambalaj içinde kaç farklı eşya var?

Bu eşyalar ilk bakışta farklı pozisyonlarda sınıflandırılabilir mi?

Eşyalar belirli bir özel gereksinimi veya tek bir işlevi yerine getirmek için mi bir araya getirilmiş?

Eşya yeniden paketlemeye gerek olmadan nihai kullanıcıya doğrudan satılacak şekilde mi sunulmuş?

Set şartları sağlanıyorsa mümeyyiz vasfı hangi unsur veriyor?

Mümeyyiz vasıf belirlenemiyorsa GYK 3(c) uygulanabilir mi?

Set şartları yoksa her unsur ayrı GTİP'te beyan edilmiş mi?

Her unsur için ayrı vergi, İGV, EMY, gözetim, TAREKS veya diğer önlemler kontrol edilmiş mi?

BTB başvurusu yapılacaksa eşya gerçekten tek set konusu olabilir mi?

Sonuç

Set eşya sınıflandırmasında temel mesele, ticari ambalaj veya pazarlama adından ziyade, eşyanın GYK 3(b) anlamında gerçek bir fonksiyonel bütünlük oluşturup oluşturmadığının belirlenmesidir. Birden fazla eşyanın aynı ambalajda yer alması, tek başına set sınıflandırması için yeterli değildir. Eşyaların farklı pozisyonlara girebilir nitelikte olması, belirli bir özel gereksinimi veya belirli bir işlevi yerine getirmek üzere bir araya getirilmesi ve doğrudan perakende satışa uygun şekilde sunulması gerekir.

Bu şartlar sağlanıyorsa, sınıflandırma mümeyyiz vasfı veren unsur üzerinden yapılır. Bu unsur belirlenemiyorsa GYK 3(c) devreye girer. Şartlar sağlanmıyorsa, eşyalar aynı ambalajda bulunsa dahi her biri kendi GTİP'inde ayrı ayrı sınıflandırılır.

Set Eşya ve Set Sayılmayan Eşya Örnekleri

1. Gümrük Mevzuatında Set Olarak Kabul Edilen Örnekler

Kişisel Bakım ve Hijyen Ürünleri

Kişisel bakım ve hijyen amacıyla bir araya getirilen bazı ürünler, belirli bir ortak ihtiyacı karşılamaları nedeniyle set eşya kapsamında değerlendirilebilir. Bu tür ürünlerde ortak amaç, kişisel bakım, temizlik, hijyen veya seyahat sırasında temel bakım ihtiyacının karşılanmasıdır.

Bu kapsamda;

bir şişe şampuan ve bir şişe saç losyonundan oluşan paket, saç bakımına yönelik ortak kullanım amacı taşıdığı için set eşya örneği olarak değerlendirilebilir.

Benzer şekilde **duş jeli, banyo köpüğü, sabun, vücut losyonu ve banyo süngerinden oluşan “Banyo/Bakım Seti”**, banyo ve vücut bakım ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak bir araya getirilmiş ürünlerden oluştuğundan set niteliği gösterebilir.

Aynı şekilde **yüzey temizleme mendili, diş fırçası, diş macunu ve şampuan gibi eşyaları bir arada bulunduran “Hastane Seti” veya “Seyahat Hijyen Seti”**, belirli bir hijyen ve bakım ihtiyacını karşılamaya yönelik olduğundan set eşya kapsamında değerlendirilebilecek örnekler arasındadır.

Bunun yanında, **birbirine ihtiyaç duymadan ayrı tüketilebilen tıraş jeli, tıraş losyonu ve tıraş makinesinden oluşan paket** de kişisel tıraş ve bakım amacı etrafında bir araya getirildiği ölçüde set değerlendirmesine konu olabilir.

Özel Bir İşleve veya Amaca Yönelik Olanlar

Set eşya değerlendirmesinde en güçlü örnekler, belirli bir teknik işlevi veya somut kullanım amacını yerine getirmek üzere bir araya getirilen ürünlerdir. Bu ürünlerde her parça, ortak işlevin gerçekleştirilmesine katkı sağlar.

Bu kapsamda **ahşap, beton ve çelik için matkap uçları ile dübeller içeren “Matkap Ucu ve Dübel Seti”**, delme ve sabitleme işlevine yönelik olarak bir araya getirilmiş ürünlerden oluşur.

Duvar yenilemek için bir araya getirilen boya fırçası, rulo, kazıma aleti ve ressam spatulası içeren “Yenileme / Renovasyon Seti” de belirli bir tamirat veya yenileme faaliyetini gerçekleştirmek üzere düzenlenmiş olması sebebiyle set eşya örneği niteliğindedir.

Yabancı dil kitabı ve kitabın CD’sinden oluşan “Dil Öğrenme Seti”, dil öğrenme amacına yönelik olarak birbirini tamamlayan unsurlardan oluştuğundan set olarak değerlendirilebilecek örneklerdendir.

Ayrıca **olağanüstü durumlar için hazırlanan; içinde pusula, misina, çivi, kibrit, yara bandı gibi düşük kıymetli eşyaların bulunduğu “Hayatta Kalma Kiti”**, acil durum veya hayatta kalma amacına yönelik olarak bir araya getirilen eşyaları içerdiğinden set niteliği taşıyabilir.

Gıda Kapsamındaki Setler

Gıda alanında set eşya değerlendirmesi yapılırken, ürünlerin yalnızca birlikte sunulması yeterli değildir. Bu ürünlerin belirli bir yemeğin hazırlanması veya belirli bir tüketim amacına yönelik olarak bir araya getirilmiş olması gerekir.

Bu kapsamda **yalnızca tek bir tiramisu hazırlamaya yetecek kadar malzeme ve Marsala şarabı içeren “Tiramisu Seti”**, belirli bir tatlının hazırlanması amacına yöneliktir.

Benzer şekilde **tek kullanımlık plastik bardak, kahve poşeti ve şeker poşeti içeren set**, tek bir kahve tüketim veya servis ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak değerlendirilebilir.

Teferruat Kuralı Gereği Seti Bozulmayanlar

Bazı hallerde set içinde yer alan bir unsur, setin ortak amacına doğrudan hizmet etmese dahi, kıymeti, miktarı veya fonksiyonel önemsizliği sebebiyle set niteliğini ortadan kaldırmayabilir. Bu tür unsurlar, setin esas karakterini veya ortak kullanım amacını bozmadığı sürece tali unsur olarak kabul edilebilir.

Bu kapsamda **bandana, yapay elmas taşlar ve yapıştırıcının yanında bulunan ilgisiz “silgi”**, setin genel niteliğini bozmayabilecek düşük önem taşıyan tali unsur örneği olarak değerlendirilebilir.

Banyo seti içinde yer alan, kıymeti çok düşük “tea light” mum da setin asli banyo ve bakım fonksiyonunu değiştirmeyen tali unsur olarak görülebilir.

Cetvel, pergel ve kalemin yer aldığı çizim setine eklenmiş küçük yapışkanlı kâğıtlar / stickerlar, çizim setinin genel niteliğini ortadan kaldırmadığı ölçüde seti bozmayabilir.

Aynı şekilde **bir kutu kahvaltılık gevreğin içinden çıkan düşük kıymetli sürpriz plastik oyuncak**, ürünün esas niteliğini değiştirmeyen tali unsur olarak değerlendirilebilir.

Set Olarak Kabul Edilmeyen ve Ayrı Sınıflandırılan Örnekler

Aynı Tarife Pozisyonundaki Eşyalar

Set eşya değerlendirmesinde ilk şartlardan biri, eşyanın ilk bakışta farklı tarife pozisyonlarında sınıflandırılacak en az iki farklı unsurdan oluşmasıdır. Bu nedenle aynı tarife pozisyonunda sınıflandırılacak ürünlerin birlikte sunulması, GYK 3(b) anlamında set değerlendirmesi yapılmasını gerektirmeyebilir.

Bu kapsamda **göz kalemi, rimel ve göz farından oluşan kozmetik paketi**, tüm parçalar zaten aynı GTİP’te değerlendirilebildiği için gümrükte set sayılmaz.

Farklı Amaç ve Aktivitelere Yönelik Olanlar

Birden fazla eşyanın aynı ambalaj içinde sunulması, bu eşyalar arasında ortak bir işlevsel bağ bulunmadığı sürece set niteliği kazandırmaz. Özellikle farklı faaliyetlere, farklı ihtiyaçlara veya birbirinden bağımsız kullanım amaçlarına hitap eden eşyaların birlikte sunulması, set olarak kabul edilmelerine yeterli değildir.

Bu kapsamda **plaj çantası, havlu ve frizbiden oluşan paket**, oyun ve yüzme gibi farklı aktivitelere hitap ettiği için set oluşturmaz.

Benzer şekilde **sadece aynı tasarıma, örneğin pembe çiçek desenine sahip oldukları için bir araya getirilen kol saati, hesap makinesi ve tükenmez kalem**, ortak bir fonksiyonel bütünlük oluşturmadığından set sayılmaz.

Yıkanma amaçlı duş jeli ve sabunun yanına, farklı faaliyetlerde kullanılan terlik, el aynası veya saç fırçasının eklenmesi de set niteliğini zayıflatır; çünkü eklenen unsurlar aynı özel gereksinim veya belirli işlev içinde değerlendirilmez.

Aynı şekilde **seyahat setinin içine hijyen ürünlerinin dışında pijama ve terlik konulması**, setin ortak hijyen veya bakım amacını aşan farklı kullanım unsurlarını içerdiğinden set değerlendirmesini bozabilir.

Çivi, kanca, lastik bant, ataş ve dübel gibi rastgele unsurlardan oluşan “Çok Amaçlı Set” de belirli ve tek bir özel gereksinime yönelik olmadığından set olarak kabul edilmez.

Gıda ve Mutfak Karışımları

Gıda ürünlerinde, farklı ürünlerin hediye veya sunum amacıyla bir araya getirilmesi, bu ürünlerin set oluşturduğu anlamına gelmez. Burada belirleyici olan husus, ürünlerin belirli bir yemeğin hazırlanmasına veya belirli bir tüketim işlevine yönelik olup olmadığıdır.

Bu kapsamda **peynir, şarap, zeytinyağı, reçel gibi muhtelif gıdalardan oluşan “Yılbaşı / Hediye Sepeti”**, farklı tüketim amaçlarına sahip ürünlerden oluştuğu için set olarak kabul edilmez.

Benzer şekilde **aromalı hazır kahve, tarçın çubuğu, metal rende ve seramik kupayı birleştiren; yiyecek maddeleriyle mutfak gereçlerinin bir arada olduğu paket**, farklı nitelikteki gıda ve mutfak gereçlerini bir araya getirdiği için set olarak değerlendirilmeyebilir.

Teferruat Kuralını İhlal Edip Seti Bozanlar

Bazı unsurlar düşük kıymetli veya tali nitelikte olduklarında seti bozmayabilir. Ancak eklenen unsur, kıymeti, kalıcılığı, kullanım amacı veya ticari algısı itibarıyla bağımsız bir eşya niteliği kazanıyorsa ve setin ortak fonksiyonel bütünlüğünü aşıyorsa seti bozabilir.

Bu kapsamda **banyo setinin içine eklenen pahalı ve kalıcı dekoratif mum**, düşük kıymetli ve tali bir unsur olarak kabul edilemeyeceğinden setin niteliğini bozabilir.

Şal ve eldiven takımının yanına eklenen ve set dışında da kullanılabilen metal küpe, bağımsız kullanım ve farklı eşya niteliği sebebiyle set değerlendirmesini bozabilecek örneklerdendir.

Aynı şekilde **kahvaltılık gevreğin yanına konulan müzik veya oyun CD’si**, düşük kıymetli sürpriz plastik oyuncaktan farklı olarak bağımsız kullanım amacı taşıdığı için setin niteliğini bozabilir.

Kombine Makine ve Cihazlar

Her çok unsurlu eşya set eşya olarak değerlendirilmez. Bazı eşya gruplarında unsurlar, birlikte tek bir makine, cihaz veya fonksiyonel sistem meydana getirir. Bu durumda değerlendirme GYK 3(b) anlamında perakende set eşya üzerinden değil, ilgili makine veya cihazın sınıflandırma kuralları çerçevesinde yapılır.

Bu kapsamda **bilgisayar monitörü, klavye, Mouse ve kasadan oluşan grup set sayılmaz**. Bunlar birlikte çalışan bir “bilgisayar” sistemi meydana getirdiğinden, kombine eşya olarak değerlendirilir.

Genel Yorum Kuralı 4

Benzerlik Esasına Dayalı Tamamlayıcı Sınıflandırma Kuralı

Tarifenin Yorumu ile İlgili Genel Kurallar sistematığı içinde Genel Yorum Kuralı 4, sınıflandırma faaliyetinin istisnai ve tamamlayıcı nitelikteki aşamalarından birini teşkil eder. Kuralın özü, Genel Yorum Kuralları 1, 2 ve 3 çerçevesinde sınıflandırılması mümkün olmayan eşyanın, kendisine en çok benzeyen eşyanın bulunduğu tarife pozisyonunda sınıflandırılmasıdır.

Bu yönüyle Genel Yorum Kuralı 4, tarife cetvelinde doğrudan veya dolaylı olarak karşılığı bulunamayan, yeni teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan veya mevcut pozisyon metinleriyle açık biçimde ilişkilendirilemeyen eşyalar bakımından sistemin boşluk bırakmamasını sağlayan tamamlayıcı bir yorum aracıdır.

Genel Yorum Kuralı 4'ün uygulanabilmesi için öncelikle eşyanın Genel Yorum Kuralı 1, 2 ve 3 hükümleri kapsamında sınıflandırılmadığının ortaya konulması gerekir. Başka bir ifadeyle, Genel Yorum Kuralı 4'e başvurulması, sınıflandırma sürecinde serbest veya ihtiyari bir tercih değildir. Bu kural, ancak önceki kuralların tüketilmesinden sonra gündeme gelebilir. Pozisyon metinleri, bölüm ve fasıl notları, tamamlanmamış veya monte edilmemiş eşya hükümleri, karışım ve bileşik eşya değerlendirmeleri, daha özel tanımlı pozisyon, esas karakter ve sonuncu pozisyon ilkeleri sonuç vermediği takdirde Genel Yorum Kuralı 4 devreye girer. Bu nedenle Genel Yorum Kuralı 4, tarife sınıflandırmasında **son çare niteliğinde bir benzerlik kuralı** olarak değerlendirilmelidir.

Bu kuralın hukuki önemi, tarife cetvelinin kapalı ve sınırlı bir eşya listesi olarak değil, yorum kuralları aracılığıyla gelişen ticari ve teknolojik gerçekliğe uygulanabilir bir normatif sistem olarak işlemlerini sağlamasında ortaya çıkar. Tarife cetvelinde her yeni ürünün ismen yer alması fiilen mümkün değildir. Buna rağmen gümrük vergilerinin, ticaret politikası önlemlerinin, yasaklama ve kısıtlamaların, gözetim ve denetim tedbirlerinin uygulanabilmesi için her eşyanın tarife cetveli içinde bir yere yerleştirilmesi zorunludur. Genel Yorum Kuralı 4, bu zorunluluğa cevap veren ve sınıflandırmada hukuki boşluk doğmasını engelleyen bir mekanizma işlevi görür.

Genel Yorum Kuralı 4 kapsamında yapılacak değerlendirme, basit bir dış görünüş benzerliği araştırmasından ibaret değildir. “En çok benzeyen eşya”nın tespitinde eşyanın tanımı, maddi yapısı, teknik özellikleri, üretim biçimi, fonksiyonu, kullanım amacı, ticari teamüldeki algısı ve genel karakteri birlikte değerlendirilmelidir. Bu unsurların her biri somut olayın özelliklerine göre farklı ağırlık kazanabilir.

Bu noktada Genel Yorum Kuralı 4 ile Genel Yorum Kuralı 3 hükümleri arasındaki sınırın doğru çizilmesi gerekir. Genel Yorum Kuralı 3, ilk bakışta birden fazla pozisyona dahil edilebilecek eşya bakımından uygulanır. Bu durumda eşya tarife sisteminde belirli aday pozisyonlarla ilişkilendirilebilmekte, ancak bu pozisyonlar arasında tercih yapılması gerekmektedir. Buna karşılık Genel Yorum Kuralı 4'te mesele, birden fazla uygun pozisyon arasında tercih yapılmasından ziyade, eşyanın önceki kurallar çerçevesinde açık biçimde sınıflandırılmaması ve bu nedenle benzerlik yoluyla en uygun pozisyonun belirlenmesidir. Dolayısıyla Genel Yorum Kuralı 3(c)'de “numara sırasına göre en son gelen pozisyon” ilkesi işlerken, Genel Yorum Kuralı 4'te belirleyici ölçüt “en çok benzeyen eşya”dır.

Genel Yorum Kuralı 4'ün uygulanmasında yapılacak mukayese, aday pozisyonların soyut başlıkları arasında değil, sınıflandırılacak eşya ile tarife cetvelinde yer alan benzer eşya grupları arasında yapılmalıdır. Bu mukayesede öncelikle eşyanın hangi ihtiyacı karşıladığı belirlenmeli, ardından bu ihtiyacı karşılayan veya benzer fonksiyonu yerine getiren eşyaların hangi pozisyonlarda sınıflandırıldığı incelenmelidir. Daha sonra eşyanın maddi yapısı, çalışma prensibi, kullanım biçimi ve ticari sunumu dikkate alınarak benzerlik derecesi değerlendirilmelidir. Böylece sınıflandırma, yalnızca sezgisel bir benzetmeye değil, gerekçeli ve denetlenebilir bir hukuki değerlendirmeye dayanmış olur.

Örneğin, mevcut tarife metinlerinde ismen yer almayan yeni teknoloji ürünü bir eşya bakımından yalnızca ürünün yeni olması Genel Yorum Kuralı 4'ün uygulanması için yeterli değildir. Öncelikle ürünün fonksiyonu, teknik yapısı ve kullanım amacı itibarıyla mevcut pozisyonlardan birine Genel Yorum Kuralı 1 kapsamında dahil olup olmadığı araştırılmalıdır. Eğer ürün, mevcut bir pozisyon metninin kapsamına girebiliyorsa Genel Yorum Kuralı 4'e başvurulamaz. Buna karşılık ürün, pozisyon metinleri ve notlar çerçevesinde açıkça sınıflandırılmıyor; Genel Yorum Kuralı 2 ve Genel Yorum Kuralı 3 hükümleri de sonuç vermiyorsa, ürünün en çok benzediği eşya grubu tespit edilerek o pozisyon esas alınır.

Genel Yorum Kuralı 4'ün yanlış uygulanmasında en sık karşılaşılan hata, bu kurala erken başvurulmasıdır. Bir eşyanın tarife cetvelinde ismen geçmemesi, tek başına Genel Yorum Kuralı 4'ün uygulanmasını gerektirmez. Tarife sınıflandırması yalnızca eşyanın adlandırılmasına değil, pozisyon metinlerinin kapsamına, bölüm ve fasıl notlarına, eşyanın objektif özelliklerine ve kullanım amacına dayanır. Bu nedenle adı tarife cetvelinde açıkça yer almayan pek çok eşya, Genel Yorum Kuralı 1 kapsamında ilgili pozisyona dahil edilebilir. Genel Yorum Kuralı 4 ancak bu imkân ortadan kalktığında gündeme gelir.

Bir diğer önemli husus, benzerlik değerlendirmesinin tek bir unsur üzerinden yapılmamasıdır. Eşyanın yalnızca maddesinin, yalnızca görünüşünün veya yalnızca ticari adının esas alınması hatalı sonuçlara yol açabilir. Örneğin maddi yapısı itibarıyla bir eşya belirli bir pozisyona benziyor olsa dahi, fonksiyonu ve kullanım amacı tamamen farklı ise benzerlik değerlendirmesinde bu farklılık dikkate alınmalıdır. Aynı şekilde, dış görünüş itibarıyla benzerlik gösteren iki eşya, kullanım amacı ve teknik niteliği bakımından ayrılıyorsa aynı pozisyonda sınıflandırılmaları her zaman mümkün olmayabilir.

Genel Yorum Kuralı 4 uygulanırken bölüm ve fasıl notlarının bağlayıcılığı devam eder. Kuralın tamamlayıcı niteliği, bölüm ve fasıl notlarını bertaraf ettiği anlamına gelmez. Aksine, benzerlik yoluyla seçilecek pozisyonun ilgili bölüm veya fasıl notlarıyla uyumlu olması gerekir. Bir not hükmü belirli bir eşyayı kapsam dışı bırakıyorsa, Genel Yorum Kuralı 4'e dayanılarak bu dışlama hükmü aşılamaz. Bu bakımdan Genel Yorum Kuralı 4, tarife cetvelinin normatif sınırları içinde işleyen bir yorum kuralıdır; sistem dışı veya sınırsız bir kıyas yetkisi vermez.

Alt pozisyon seviyesine inilmesi bakımından ise Genel Yorum Kuralı 4 ile ulaşılan pozisyondan sonra sınıflandırma işlemi yeniden kendi sistematiği içinde devam eder. Pozisyon düzeyinde benzerlik esasına göre belirlenen sınıflandırmanın alt pozisyonlara uygulanmasında Genel Yorum Kuralı 6 devreye girer. Bu nedenle Genel Yorum Kuralı 4, eşyanın temel pozisyonunun belirlenmesine hizmet eder; alt pozisyon, ulusal açıklamalar ve nihai Genel Yorum Kuralı tespiti ise ilgili alt pozisyon metinleri, alt pozisyon notları ve ulusal tarife açıklamaları dikkate alınarak ayrıca yapılmalıdır.

Sonuç olarak Genel Yorum Kuralı 4, tarife sınıflandırmasında sınırlı fakat önemli bir işleve sahiptir. Bu kural, önceki yorum kurallarının sonuç vermediği durumlarda eşyanın tarife sistemi içinde sınıflandırılmasını mümkün kılar. Ancak uygulanması sıkı şartlara bağlıdır. Genel Yorum Kuralı 4'e başvurulmadan önce Genel Yorum Kuralı 1, 2 ve 3 hükümlerinin gerçekten uygulanıp sonuç vermediği gösterilmeli; benzerlik değerlendirmesi ise eşyanın fonksiyonu, teknik yapısı, kullanım amacı, genel karakteri ve ticari algısı bakımından gerekçelendirilmelidir. Bu nedenle Genel Yorum Kuralı 4, sınıflandırma hukukunda keyfi bir kıyas kuralı değil, tarife sisteminin bütünlüğünü koruyan, denetlenebilir ve tamamlayıcı nitelikte bir hukuki yorum aracıdır.

Genel Yorum Kuralı 5

Genel Yorum Kuralı 5A; özellikle belli bir eşya veya takım halindeki eşyaya göre şekil verilmiş veya bu eşyaya uygun olarak yapılmış olup uzun süre kullanılmaya uygun ve ait oldukları eşya ile birlikte ithal edilen kutular, normal olarak bu eşya ile birlikte satılan türde iseler beraber satıldıkları eşya ile birlikte sınıflandırılırlar ancak bu kural, bir bütün olarak esas niteliği mahfaza olan eşyaya uygulanmaz.

Örneğin; fotoğraf makinası mahfazası, müzik aleti mahfazası, silah mahfazası, çizim aleti kutuları, kolye kutuları ve benzeri kutular.

Genel Yorum Kuralı 5B; Genel Yorum Kuralı 5A kuralındaki hükümler saklı kalmak şartıyla, içindeki eşya ile birlikte sunulan ambalaj maddeleri ve ambalaj mahfazaları bu eşyanın ambalajında normal olarak kullanılan türden ambalaj maddeleri olmaları şartıyla bu eşya ile beraber sınıflandırılırlar. Bununla beraber bu tür ambalaj maddeleri veya ambalaj mahfazalarının sürekli kullanıma elverişli olduğu açıkça belli olması halinde bu hüküm uygulanmaz.

AÇIKLAMA NOTLARI KURAL 5(A) (Mahfazalar, Kutular ve Benzeri Kaplar)

Yorum Kuralı 5A sadece aşağıda gösterilen kaplara uygulanır:

- 1- Belli bir eşyaya veya eşya takımına göre şekil verilmiş veya uygun hale getirilmiş kaplar. Bunlar eşyaya uygun olarak yapılmışlardır ve bazı kaplar ise içine konulacak eşyanın formuna göre şekillendirilmişlerdir;
- 2- Uzun süreli kullanıma elverişli kaplar. Bunlar, ait oldukları eşyayı uzun süre muhafaza etmeye dayanacak şekilde yapılmışlardır. Bu kutular eşyanın kullanılmadığı zamanlarda da muhafaza hizmetini sürdürürler (örneğin, taşıma veya depolama sırasında). Bu kriterler, bunları basit ambalajlardan ayırmaya yararlar;
- 3- Muhafaza ettikleri eşya ile sunulan ambalaj kapları (nakliye amacıyla eşya ayrı ayrı paketlenmiş olsun olmasın). Ayrı olarak sunulan kutular yer aldıkları pozisyonlarda sınıflandırılırlar;
- 4- Normal olarak bu gibi eşya ile satılan türden kaplar
- 5- Bir bütün olarak esas niteliği mahfaza olmayanlar.

Yorum Kuralı 5A gereğince, **beraber sınıflandırılacak olduğu eşya ile sunulan mahfaza ve kaplara örnekler** aşağıda verilmiştir:

- (1) Mücevherat kapları ve mahfazaları (71.13 pozisyonu).
- (2) Elektrikli tıraş makinası mahfazası (85.10 pozisyonu).
- (3) Dürbün mahfazaları, teleskop mahfazaları (90.05 pozisyonu).
- (4) Müzik aletleri mahfazaları, kutuları ve çantaları (örneğin; 92.02 pozisyonu).
- (5) Silah mahfazaları (Örneğin, 93.03 pozisyonu).

Yorum Kuralı 5A kapsamında, çay konulan gümüş kupalar veya tatlı yiyecekler koymak için süslü seramik kaseler yer almazlar.

Genel Yorum Kuralı 5(B) (Ambalaj Maddeleri ve Ambalaj Mahfazaları)

Genel Yorum Kuralı 5B, normal olarak ait oldukları eşyanın ambalajlanmasında kullanılan ambalaj maddeleri ve ambalaj mahfazalarının sınıflandırılmasını yapar. Bununla beraber, bu tür ambalaj maddeleri veya ambalaj mahfazaları tekrar kullanıma elverişli olmaları halinde bu kurala göre sınıflandırılmaz (örneğin, sıkıştırılmış veya likit gazlar için demir ve çelikten yapılmış bazı metal varil veya kaplar).

Genel Yorum Kuralı 5B, Genel Yorum Kuralı 5A'ya bağlıdır ve bu nedenle, Genel Yorum Kuralı 5A' da belirtilen türden mahfazalar, kutular ve benzeri kapların sınıflandırılması bu kuraldaki hükümlerin uygulanması suretiyle yapılacaktır.

Örnek: eşyanın korunmasında kullanılan atılabilir ambalaj maddesi olarak kullanılan kartondan kutu geldiği eşya ile sınıflandırılır (Genel Yorum Kuralı 5B).

Genel Yorum Kuralı 6

(I) Yasal amaçlar için, eşyanın bir pozisyonun alt pozisyonlarında sınıflandırılması sadece aynı seviyedeki alt pozisyonların mukayese edilebilirliği dikkate alınarak bu alt pozisyonlarda ve ilgili herhangi bir alt pozisyon notundaki metinlere ve gerekli değişiklikler yapılmış olarak yorum kurallarına göre saptanacaktır. Bu kuralın tatbikinde metinde aksi belirtilmedikçe ilgili bölüm ve fasıl notları da uygulanır.

Yorum Kuralları 1 ila 5, gerekli değişiklikler yapılmış olmak kaydıyla, aynı pozisyonda yer alan alt pozisyonlardaki sınıflandırmaları da düzenler.

(II) Kural 6 açısından aşağıdaki terimler, açıklanan anlamları taşırlar:

"Aynı seviyedeki alt pozisyonlar" başında tek tire (-) işareti olan alt pozisyonlar (seviye 1) veya başında iki tire (--) işareti olan alt pozisyonlar (seviye 2) böylece, 3(a) Kuralının kapsamına giren tek bir pozisyonda yer alan tek tireli (-) iki veya daha çok sayıda alt pozisyonların nispi değeri söz konusu olduğunda, bunların muayyen bir eşya ile ilişkisi, sadece ilgili tek tireli (-) alt pozisyonların kapsamına dayanılarak değerlendirilirler.

Eşyayı en özel niteleyen tek tireli alt pozisyon seçildiğinde ve bu alt pozisyon kendi içinde alt ayrımlara tabii tutulduğunda (ve sadece bu durumda) hangi iki tireli alt pozisyonun seçilmesi gerektiği hususunda iki tireli alt pozisyonların içeriği dikkate alınacaktır.

"Aksine bir hüküm bulunmadıkça": Bölüm veya Fasıl Notlarının alt pozisyon metinleri veya Alt pozisyon Notları ile çeliştiği haller hariç. Bu durum, örneğin, Fasıl 71 de yer alan 4(b) No.lu Fasıl Notundaki "platin" teriminin 2 No.lu alt pozisyon Notundaki "platin"den farklı olması halinde ortaya çıkar. Bu nedenle, 7110.11 ve 7110.19 alt pozisyonlarının yorumlanması amacıyla 2 No.lu alt pozisyon Notu uygulanır ve 4(b) No.lu Fasıl Notu dikkate alınmaz. İki tireli alt pozisyon kapsamı, iki tireli alt pozisyonuna ait olduğu tek tireli alt pozisyon kapsamının dışına çıkmamalıdır; keza tek tireli alt pozisyon kapsamı da, tek tireli pozisyonun ait olduğu pozisyon kapsamı dışına çıkmamalıdır.